

Memòria explicativa del projecte executat per a la justificació de la subvenció de la convocatòria DEMOC

La memòria justificativa¹ consta de dues parts: Dades bàsiques i resums i memòria del treball (informe científic). Tots els camps són obligatoris.

1.- Dades bàsiques i resums

Títol del projecte (ha de sintetitzar la temàtica científica del vostre document).

Avaluació ciutadana dels pressupostos participatius a Catalunya: satisfacció, problemes i efectes sobre la confiança i legitimitat polítiques.

Dades de la persona investigadora responsable

Nom: Rosa

Cognoms: Borge Bravo

Adreça electrònica: rborge@uoc.edu

Dades de la universitat / centre / entitat beneficiària

Nom de la Universitat/Centre/Entitat
Universitat Oberta de Catalunya (UOC)
CIF G60667813
Departament
Internet Interdisciplinary Institute (IN3)

Número d'expedient EXI/100/22/000007

Paraules clau (cal que esmenteu cinc conceptes que defineixin el contingut de la vostra memòria):

Pressupostos participatius, participació, satisfacció ciutadana, avaluació, institucionalització.

Data de presentació de la justificació
09/10/2024

(Signatura digital de representant legal de la institució)
Nom i cognoms
Càrrec

¹ Cal incloure també una còpia en suport electrònic, que sigui editable i reutilitzable.

Resum en català (màxim 300 paraules)

En els darrers anys i, principalment, a partir del 2016 amb el desplegament de la plataforma Decidim, hi ha hagut una extensió pels municipis catalans dels pressupostos participatius. Malgrat aquest creixement i la quantitat d'esforços que s'hi destinen en el seu desplegament, són escasses les iniciatives per avaluar els efectes. Aquesta expansió, a més, no acaba de consolidar-se amb freqüents interrupcions que porten a l'abandonament de les iniciatives. Aquesta recerca s'ha centrat en les potencials mesures per avaluar els pressupostos participatius i entendre l'èxit i institucionalització d'aquestes iniciatives. Per una banda, s'ha focalitzat en avaluar la satisfacció dels participants, recopilant les avaluacions que han fet els ajuntaments i emprant diverses tècniques i metodologies (caixa d'eines) per a copsar la satisfacció ciutadana d'una forma més completa. S'han aplicat aquestes tècniques en 9 municipis. De l'altre, s'ha centrat en la construcció d'una base de dades inèdita sobre pressupostos participatius a Catalunya per explorar els factors explicatius de la continuïtat i abandonament i, en particular, l'efecte del context polític i els canvis de govern local. Amb l'execució d'aquest projecte de recerca s'ha obtingut una panoràmica general de les característiques principals dels pressupostos participatius a Catalunya així com una perspectiva sobre com estan avaluant els ajuntaments la satisfacció. S'han identificat diversos factors contextuais associats a l'abandonament d'iniciatives, copsant com el lideratge polític és un element central en el seu manteniment. A més, s'ha comprovat que les enquestes municipals administrades online tenen nivells de resposta molt baixos, però pel contrari les enquestes presencials als tallers i assemblees de debat de propostes són respostes per la gran part dels participants. En general, les mitjanes de satisfacció amb els pressupostos participatius i de confiança en el govern municipal són elevades, però possiblement hi ha biaixos d'autoselecció dels que responen.

Resum en anglès (màxim 300 paraules)

In recent years, and mainly since 2016 with the deployment of the Decidim platform, there has been a spread of participatory budgeting in Catalan municipalities. Despite this growth and the amount of effort devoted to its deployment, there are few initiatives to assess its effects. This expansion, moreover, is not yet consolidated with frequent interruptions that lead to the abandonment of initiatives. This research has focused on the potential measures to evaluate participatory budgeting and understand the success and institutionalization of these initiatives. On the one hand, it has focused on evaluating the satisfaction of the participants, compiling the evaluations made by the town councils and using various techniques and methodologies (toolbox) to assess citizen satisfaction in a more complete way. On the other, it has focused on the construction of an unprecedented database on participatory budgets in Catalonia to explore the explanatory factors on continuity and abandonment and, particularly, the effect of the political context and changes in local government. With the execution of this research project, a general overview of the main characteristics of participatory budgets in Catalonia has been obtained, as well as a perspective on how municipalities are evaluating satisfaction. Various contextual factors associated with the abandonment of initiatives have been identified, understanding how political leadership is a central element in their survival. In addition, we have found that the municipal surveys administered have very low response levels, but on the contrary, face-to-face surveys carried out at workshops and assemblies to debate proposals are answered by the majority of participants. In general, the average satisfaction with participatory budgeting and trust in local government are rather high, but there is possibly a self-selection bias of respondents.

2.- Memòria del treball

La memòria ha de incorporar els 9 punts (més annexos si són necessaris) que tot seguit es presenten. Es recomana que cada apartat es tracti amb la major brevetat i que es redacti de manera clara i directa.

1. Síntesi i recomanacions generals

Feu una síntesi dels principals resultats obtinguts. En el cas que la recerca ho permeti, redacteu unes recomanacions/propostes d'actuacions/intervencions que es derivin de l'estudi i que puguin ser d'interès per l'Administració i altres actors rellevants en relació amb el repte o qüestió que aborda la recerca.

En els darrers anys s'ha multiplicat el nombre de pressupostos participatius que s'han dut a terme als municipis catalans però és escassa la implementació de tècniques i mesures per a la seva avaluació, i encara menys, l'estudi de la valoració i satisfacció ciutadana amb els processos. Només un grapat de municipis (53 de 351 que han fet ps pt en almenys algun període entre l'any 2000 i 2023) administren enquestes online en finalitzar les votacions de propostes o fan algun altre tipus d'activitat avaluadora i encara menys municipis fan públic el resultat de les enquestes (22). En aquest projecte hem recollit els resultats de totes aquestes enquestes que s'han fet públiques i hem dissenyat un seguit d'eines complementàries i més completes que hem aplicat a 7 municipis concrets on hem fet estudis de cas.

Pel que fa als resultats de les enquestes municipals, normalment online, la mitjana de satisfacció amb el procés és un notable alt, però tenen taxes de resposta molt baixes. A més, cal tenir present que possiblement hi hagi biaixos d'autoselecció entre les persones que responen. Contràriament, en els estudis de cas que hem dut a terme, hem obtingut altes taxes de resposta a les enquestes presencials administrades als tallers de propostes i assemblees deliberatives. Hem detectat que participen més dones que homes en el tallers i responen també més a les enquestes, però a l'assemblea més nombrosa (com a Santa Coloma de Cervelló) han assistit més nois que noies. En el cas dels tallers, l'edat mitjana és elevada, per sobre dels 50 anys. La satisfacció general amb el procés de ps pt i les sessions deliberatives són altes, normalment de notable. El nivell de confiança en el govern municipal també supera el notable. Cal valorar aquests resultats amb cautela atès que són mostres molt petites de la població del municipi i el risc d'autoselecció dels participants més proactius i conformes amb el govern municipal hi és present.

En el cas dels ps pt de joves, l'observació in situ de la qualitat deliberativa de les assemblees de debat de propostes i els resultats de les enquestes dutes a terme allà mateix, mostra un percentatge més gran de noies que de nois que percep un domini dels nois i sobretot dels joves de més edat. A més, no ha hagut gaire deliberació dels continguts de la proposta sinó presentacions breus i organització de les taules molt enfocades a les votacions.

A més, hem actualitzat una BBDD que ja estavem elaborant. Des de la primera experiència de Rubí el 2002 hem recollit un total de 351 municipis i més d'un miler de processos de pressupost participatiu. A més dins d'aquesta BBDD general n'hi ha una altra més completa amb els 90 municipis que han implementat ps pt sota la infraestructura Decidim des de l'any 2016 i que compta amb 116 variables descriptives i explicatives dels processos, així com variables sobre les característiques dels municipis.

Amb aquesta BBDD he volgut contribuir a la consecució de dades fiables i completes sobre el desplegament del ps pt a Catalunya. Les fonts de dades i les metodologies de recollida de dades ara existents són nombroses, però en moltes ocasions les dades més bàsiques, fins i tot, les de nivell de participació, poden ser contradictòries, incoherents o inexistents. Aquesta BBDD es dipositarà en repositori públic al 2025.

Pel que fa als resultats relacionats amb aquesta base de dades, s'ha obtingut una panoràmica sobre l'estat actual dels pressupostos participatius, amb tipologies de pressupostos participatius duts a terme i algunes línies explicatives sobre l'adopció dels programes i la seva continuació. Aquest recull ha permès recollir possibles variables explicatives que estan associades amb els resultats dels pressupostos participatius de manera preliminar com el paper de la escala poblacional en les taxes de participació (més alta en les poblacions de menys de 20.000 habitants) o de la ideologia en l'adopció (tot l'espectre polític, però especialment l'esquerra i candidatures locals independents). Tot i l'extensió d'aquestes iniciatives entre els municipis, amb aquests resultats s'ha pogut observar déficits pel que fa a la institucionalització i arrelament dels programes amb ruptures temporals i desaparicions freqüents, que afecten fins a un total de 30 municipis.

Amb els nostres resultats observem que l'abandonament de programes va intimament vinculat al context de canvi i inestabilitat política als municipis. Un canvi en el partit que governa el municipi augmenta la probabilitat que s'abandoni el pressupost participatiu, mantenint constant la ideologia, i aquells governs locals que no tenen majoria absoluta i aquells contextos amb una posició de poder polític menys estable -és a dir, localitats que no provenen d'una majoria absoluta i no ostenten en el moment de la decisió una altra majoria absoluta- s'associen amb més abandonament d'iniciatives. Tot i que el canvi de govern posa en perill els processos, la ideologia continua tenint un pes rellevant, concretament en determinats grups polítics que hi ha menys possibilitats que abandonin aquests programes. Tot i que hi ha disrupcions de projectes quan es canvia de govern que no es deuen a canvis ideològics, hi ha posicionaments ideològics que continuen apostant més pel manteniment (p.e. la nova esquerra municipalista). També hem identificat que l'experiència passada en iniciatives del ps pt és rellevant per mantenir la seva implementació i que per tant ajuda que s'institucionalitzi en el si de l'administració local.

Recomanacions i propostes d'intervencions:

1. Per a incrementar la participació ciutadana:

1.1. Hem detectat cert cansament en la ciutadania que participa en els pressupostos participatius (ps pt) i queixes pel que fa a una participació que únicament pot decidir sobre inversions urbanístiques que resulten poc rellevants per la millora de la vida dels ciutadans. Per tant, seria bo un canvi en els reglaments locals que actualment només contempen la participació en inversions urbanístiques per tal de que es pugui decidir (i fins i tot co-dissenyar i co-gestionar) sobre projectes, equipaments i serveis socials o despeses corrents i també sobre les partides assignades als Consells de Barri o Sectorials.

Els criteris sobre quines partides pressupostàries poden ser decidides pels ciutadans han variat des d'una concepció inicialment transformadora cap a una eina més secundària dins de les polítiques municipals. En les primeres experiències a Catalunya, com el cas de Santa Cristina d'Aro, on es va observar un alt nivell de participació ciutadana, els ciutadans van arribar a gestionar el 50% del pressupost de manera participativa. Es va debatre totes les àrees pressupostàries i es va implicar la ciutadania en la presa de decisions de manera significativa, fins i tot amb incidència en tributs (Allegretti, García-Leiva i Paño, 2011). Amb el temps, la naturalesa d'aquests processos ha canviat considerablement, adoptant un enfocament més restrictiu centrat únicament en la possibilitat de fer propostes d'inversió com béns inventariables o renovació d'espais públics i que no tinguin costos addicionals. Així, els criteris restrictius

redueixen l'autonomia ciutadana i sovint poden actuar com a barreres per a la participació activa. Això ha conduït a una transició des d'un model inicial, inspirat en les experiències sud-americanes (com les del Brasil), on l'impacte sobre les polítiques públiques era rellevant, cap a un model "descafeïnat" amb una participació ciutadana limitada i menys conseqüències reals en les polítiques.

1.2. Cal cercar on són les persones i apropar-se amb elles i fer difusió, fins i tot presencial, per tal de què s'impliquin. Per exemple, anar als serveis socials, als centres de salut, mercats municipals, casals, ateneus, biblioteques, centres cívics, bars. En general, és necessari combinar la difusió i comunicació prèvia online-offline: bustiada, mitjans de comunicació locals, ús de les xarxes socials per atraure grups que tradicionalment queden exclosos o tenen poca predisposició a participar (Facebook, Instagram i Tik Tok per atraure sobretot els joves) i enviaments de butlletins informatius per als registrats a la plataforma.

1.3. Per a incrementar també l'implicació de la ciutadania es recomanable que els ps pt no siguin tan *top-down*. Es recomana obrir els temes i el disseny del procés (p.e. mitjançant enquestes o trobades prèvies sobre els problemes del municipi).

1.4. Cal continuar implementant i promocionar pressupostos participatius centrats en temes, sectorials i per a col·lectius concrets: seguir amb els de joves, per a la gent gran, dones, migrants.

1.5. Hi ha bones pràctiques destacables a algun municipi com la inclusió de les persones no residents. Així, els no empadronats però que treballen, tenen segona residència, els nens escolaritzats o són migrants poden registrar-se per a participar.

1.6. Es detecta el perill en uns pocs casos d'eliminar els tallers, trobades o assemblees presencials per a informar, debatre o prioritzar les propostes. De vegades perquè totes les propostes presentades per la plataforma són acceptades per l'ajuntament i d'altres per a fer el procés més ràpid. Aquesta eliminació no està lligada al desplegament de plataformes (com s'observa en altres zones com a València, Madrid o Murcia), perquè en aquests casos fan la votació final de la ciutadania de forma presencial combinada amb la telemàtica o sinó únicament presencial.

1.7. Finalment, cal evitar desigualtats en la deliberació als tallers presencials. Per això és necessari una moderació o facilitació per tal de què es respectin els temps i s'encoratgi que tothom parli i no hi hagi asimetries de veu o domini en els debats de grups específics (com homes o de les persones de mitjana edat). Consulteu l'apartat de resultats.

2. Per a copsar la satisfacció ciutadana amb els ps pt de forma més exhaustiva i completa:

El projecte posa a disposició dels ajuntaments una caixa d'eines per a copsar la satisfacció ciutadana i que van més enllà de les clàssiques enquestes online sense cap pregunta percepcions i actituds polítiques. Aquest recull de tècniques s'ha implementat fins a un cert grau en els estudis de cas que hem dut a terme. Són les següents: 1) Enquestes online al final del procés per a tots els participants on s'inclouen preguntes sobre actituds polítiques que són clau per a entendre la repercussió dels processos sobre la confiança en el govern local i la

continuïtat dels ps pt; 2) Guió per a l'observació directa de la qualitat deliberativa dels tallers, comissions o assemblees presencials, ja que sabem que la bona valoració de les sessions de debat influeix en la satisfacció general amb el ps pt (Font i Navarro, 2012), i un petit qüestionari final als participants; 3) Proposta de diferents metodologies (focus-group presencial, qüestionari online, entrevistes) per a copsar la valoració dels promotors de les propostes; i 4) Enquestes presencials molt breus a les persones no participants en pobles petits. Normalment és més fàcil i comú estudiar a les persones participants en els processos però cal també saber l'opinió dels que no han volgut participar i una forma de fer-ho és a través d'enquestes molt breus a peu de carrer.

3. Per enfortir l'arrelament de processos i evitar disrupcions en la seva implementació

Els resultats sobre les dades d'abandonament de ps pt ens mostren que cal cercar estratègies d'arrelament que vagin més enllà dels governs impulsors, ja que els processos participatius són programes vulnerables al canvi polític. El fet que alguns processos siguin capaç d'institucionalitzar-se però molts s'abandonin, fa concloure que cal cercar noves estratègies d'impuls d'aquests projectes. Si ens fixem en les experiències llatinoamericanes, sovint els ps pt naixien com una demanda molt vinculada a la societat civil. Aconseguir que els ps pt formin part intrínseca de la opinió pública local pot fer que sigui més costós per a nous governs abandonar aquests programes. S'ha detectat en alguns municipis catalans com les entitats i alguns ciutadans demanen la continuació dels ps pt que ara ja no es fan. També és recomanable que aquests processos s'impulsin amb acords més transversals entre els grups polítics del municipi. Els ps pt han despertat interès entre diferents colors polítics amb el temps, pel que aconseguir acord més amplis en el moment d'impulsar aquests projectes pot contribuir a que es mantinguin amb el temps i no siguin abandonats quan hi hagi un canvi d'alcaldia.

2. Introducció

És el marc de referència del tema d'estudi la contextualització dels objectius i el procés de la recerca. Ha de donar la informació necessària per entendre la magnitud o l'impacte del problema/tema de recerca. Cal incloure els antecedents que han portat fins al plantejament de l'estudi i esmentar els objectius inicials del projecte.

Malgrat la proliferació d'innovacions democràtiques promogudes des de les institucions públiques, continua sent una qüestió oberta la manera com s'ha d'entendre i analitzar l'impacte d'aquest tipus de polítiques de participació (Geissel 2012; Jacquet et al. 2023). Això no ha d'estranyar atesa la complexitat de les polítiques de participació que, a més de contribuir entre altres institucions democràtiques a la integració de la ciutadania, són instrumentals en la definició i aplicació d'altres polítiques públiques. Els interrogants sobre els seus efectes són múltiples (Fung 2015), des de l'impacte que poden tenir en el sistema polític (per exemple, en termes de legitimitat), fins a qüestions relacionades amb l'eficàcia i eficiència a l'hora de resoldre problemes socials o amb l'impacte que poden tenir sobre els participants en termes de satisfacció, eficàcia política o educació cívica (Font et al. 2014).

L'objectiu principal del projecte ha estat posar el focus en les potencials mesures per avaluar els pressupostos participatius, centrant-nos en la satisfacció dels participants envers aquests processos. D'ençà els seus orígens a Brasil, els pressupostos participatius s'han consolidat arreu del món com una eina per impulsar una governança més oberta i democràtica (Sintomer et al. 2008; 2013), capaç de combinar la participació ciutadana amb capacitat de decisió directa sobre les polítiques públiques. El nostre plantejament, enfocat al cas dels municipis catalans, pretén omplir un doble buit. Per una banda, aposta per un àmbit poc explorat com és el dels mecanismes institucionals per analitzar la satisfacció dels participants, en línia amb estudis previs que han cercat de mesurar i quantificar experiències participatives a nivell local (Galais et al. 2012; Font et al. 2018), i de l'altra, ho fa a través de la construcció d'una base de dades inèdita sobre pressupostos participatius a Catalunya.

En els darrers anys s'ha multiplicat el nombre de pressupostos participatius que s'han dut a terme als municipis catalans. Amb tot, malgrat la creixent quantitat d'esforços i recursos que es destinen al seu desplegament, són relativament escasses les energies que es dediquen a avaluar-ne els efectes que tenen sobre la satisfacció de la ciutadania. Per bé que alguns municipis han dissenyat eines de mesura, com per exemple enquestes de satisfacció, la majoria de casos no han desenvolupat instruments per recollir aquest tipus de dades o no els fan públics. Aquesta manca d'informació –o de sistematització de la informació– té un cost important atès que dificulta la identificació de possibles elements de millora, la comparabilitat entre casos i, per tant, l'acumulació de coneixement. El projecte de recerca pretén dibuixar un estat de la qüestió sobre les mesures dels ajuntaments catalans per mesurar la satisfacció ciutadana dels participants en els processos participatius. En aquest sentit, s'ha realitzat un diagnòstic sobre l'existència o no d'instruments de mesura de la satisfacció ciutadana, la tipologia de mesures existents i el seu grau de publicitat, com a pas previ a l'elaboració d'una proposta de metodologia comuna que pugui servir de referència per al conjunt dels municipis catalans.

Paral·lelament, per a l'assoliment d'aquest objectiu, s'ha dissenyat una base de dades per explorar els factors explicatius de la continuïtat i abandonament en els pressupostos participatius a Catalunya i, en particular, l'efecte del context polític i els canvis de govern local com a elements d'instabilitat. L'estudi dels factors relacionats amb la continuïtat/abandonament és una via alternativa/indirecta per mesurar la qualitat dels pressupostos participatius i estudiar els contextos i dissenys que afavoreixen la seva implantació i arrelament. En la base de dades s'han registrat tots els pressupostos participatius que s'han desplegat a Catalunya juntament amb un seguit de variables relatives a les característiques dels processos i fases dels pressupostos participatius i les condicions polítiques i socioeconòmiques dels municipis. Aquest enfocament s'alinea amb estudis empírics –centrats sobretot en el cas brasiler (Spada 2014; Azevedo et al. 2022), però també extensiu a d'altres parts del món, incloent-hi el cas espanyol (Francés et al. 2024)– que, més enllà de l'anàlisi de casos particulars, han dut a terme anàlisis quantitatives i comparatives a partir d'un cens d'experiències de pressupostos participatius.

3. Metodologia

Descripció del procediment portat a terme per al desenvolupament de la recerca. Ha de fer referència, en general, a aquests apartats:

- Marc teòric
- Preguntes de recerca i/o hipòtesis
- Tècniques de recollida d'informació
- Procediment
- Anàlisi de les dades

La descripció ha d'explicar com s'ha articulat en la recerca la participació pública i la ciència ciutadana i com s'ha incorporat en l'execució de la recerca la perspectiva i equitat de gènere, així com els mecanismes utilitzats per a garantir la diversitat i una correcta governança en l'execució del projecte.

Indiqueu, també, la funció general que han tingut les persones membres de l'equip del projecte

Marc teòric

Els orígens dels pressupostos participatius (en endavant, amb l'abreviació “ps pt”) es troben al Brasil a finals dels anys vuitanta, destacant Porto Alegre com un dels experiments inicials. Aquesta experiència pionera va estar orientada a un apoderament de la ciutadania per discutir i participar en l'assignació dels recursos públics, promovent així una distribució més equitativa en la presa de decisions (de Sousa Santos, 1998). Va ser possible gràcies a una combinació de factors que incloïen no només la voluntat política dels nous governs locals després de la victòria del *Partido dos Trabalhadores*, sinó també les demandes de participació ciutadana de la societat civil (Sintomer et al. 2008, 2012). Des d'aquestes primeres experiències, les polítiques de pressupost participatiu s'han estès al llarg del món i hi ha hagut una focalització creixent per part de la recerca amb una varietat d'enfocaments i objectius per entendre les principals característiques i les seves causes i conseqüències especialment des dels darrers anys. Històricament gran part d'aquesta recerca havia estat desenvolupada amb mètodes qualitatius i sovint abordada amb estudis de cas (Font et al., 2016; Svidroňová et al., 2023). La majoria dels estudis quantitatius sobre pressupostos participatius s'han centrat en la relació entre la implementació dels processos i l'impacte sobre el benestar de la població (per exemple, Wampler i Touchton, 2019), sobre les decisions polítiques (Font et al., 2018), la participació electoral (per exemple, Kukučková i Bakoš, 2019), o en entendre aquells contextos i els factors que afavoreixen l'adopció d'aquesta política pública (per exemple, Wampler, 2008; Font & Galais, 2011).

En els darrers anys s'ha multiplicat el nombre de pressupostos participatius a Espanya i Catalunya. Són diversos els factors que influeixen en aquest fenomen, des d'un gir de les democràcies representatives cap a instruments de decisió més orientats a la ciutadania i una voluntat de reforçar la legitimitat de les institucions (Fung, 2015), un clima polític favorable per l'emergència de candidatures locals que van posicionar la participació com a eix principal de l'acció governamental o efectes contagi i entramats normatius i organitzacionals més propicis per l'adopció d'aquestes polítiques (Balcells et al., 2023; Francés et al., 2024). L'ús de plataformes digitals o els llocs web dels ajuntaments també ha afavorit la seva expansió, especialment el desplegament de la plataforma Decidim als municipis catalans. Després de les eleccions locals del 2015, amb el nou context polític i una situació econòmica de millora per les administracions locals, hi va haver una nova irrupció d'aquestes iniciatives.

L'expansió dels processos de pressupost participatiu entre els ens municipals està, però, lluny de consolidar-se al context espanyol i català, amb freqüents interrupcions que porten a l'abandonament de les iniciatives (Francés et al., 2024), on només alguns municipis aconsegueixen institucionalitzar-les. El creixement dels pressupostos participatius es troba actualment en un moment crucial per garantir la continuïtat i la integració a llarg termini dins de l'administració pública local. Paral·lelament a la qüestió de la institucionalització, un tema d'anàlisi rellevant per enfortir aquestes polítiques es relaciona amb la

seva avaluació. Avaluar comporta captar l'efectivitat de les accions, amb evidència sobre si els objectius que havien estat plantejats s'han finalment produït, atenent els principis de justícia i igualtat que sempre haurien de ser presents a l'actuació dels ens públics. Poder examinar l'èxit de les iniciatives i implementar aprenentatges per la millora és rellevant en garantir la continuïtat i la institucionalització d'aquestes iniciatives.

La generalització d'evidència en la recerca sobre l'abandonament i continuïtat té dificultats de portar-se a terme a causa del fet que una part important de la recerca es basa en estudis de cas amb ps pt implementats una o dues vegades i després interromputs (Bartocci et al., 2022, pàg. 770) o en estudis de l'adopció del ps pt en un moment temporal (Font & Galais, 2011). La naturalesa d'aquesta pregunta de recerca requereix la disponibilitat de dades amb caràcter temporal, la qual cosa afegeix complexitat al seu estudi. Un nombre limitat d'estudis han abordat la continuïtat mitjançant mètodes quantitius. Inicialment, la majoria d'aquests estudis es van centrar en el context brasiler per la disponibilitat d'un cens de pressupostos participatius i de dades temporals llargues, necessàries per a aquesta pregunta de recerca. Tanmateix, com Azevedo et al. (2022) afirmen, aquesta recerca encara es troba en una fase incipient. Hi ha necessitat d'entendre amb més profunditat els factors que s'associen a l'abandonament d'iniciatives, així com entendre aquest fenomen en altres contextos diferenciats del brasiler. Entendre la institucionalització de les iniciatives de ps pt amb l'avaluació dels seus processos i els seus efectes en l'anàlisi de la satisfacció dels participants i altres actituds polítiques és rellevant perquè un gran nombre de treballs indiquen que reiteradament els processos participatius provoquen un sentiment oposat a la satisfacció: la frustració (Fernández-Martínez et al., 2020), qüestió que sovint pot estar vinculada a l'abandonament per part dels municipis. De vegades, l'experiència dels pressupostos participatius provoca frustració que disminueix els nivells de participació ciutadana, o fa disminuir la confiança dels polítics en els beneficis de la continuïtat de les polítiques per les implicacions electorals que pugui tenir (Kukučková i Bakoš, 2023). L'extensió per part dels municipis de polítiques de pressupost participatiu a Catalunya no ha estat acompanyat d'avaluacions sistemàtiques, estandarditzades i/o transparents dels processos. L'avaluació de la satisfacció ciutadana és poc freqüent i, en cas que n'hi hagi, són avaluacions intermitents, amb mètodes dispars i, sovint, sense publicació dels resultats.

Avaluar l'impacte des d'un punt de vista de resultats és relativament assequible quan l'objecte d'estudi té un referent identificable i tangible, o sigui, quan estem identificant una efectivitat material. L'avaluació de l'efectivitat dels processos públics i el seu impacte comporta traçar i avaluar el recorregut que transita des de la proposta fins a la realització (Font, et al, 2017). En canvi, incorporar indicadors d'atributs actitudinals i altres resultats intangibles comporta fer front a la dificultat de l'operacionalització de la mesura (Esteban-Carbonell, et al, 2021). Aquest tipus d'avaluacions no sempre són fàcils de ser portades a terme per molts ens municipals. Un d'aquests elements intangibles és la satisfacció, concepte que es pot concebre com a resultat d'un discerniment intern de caràcter comparatiu entre els atributs esperats i aquells que, efectivament, es manifesten davant d'una experiència o objecte de consum (Oliver, 1981). S'ha d'entendre aquí el concepte de consum des d'una perspectiva àmplia, que engloba qualsevol mena de producte o servei, ja tinguin aquest caràcter tangible o intangible.

D'altra banda, a escala nacional sovint ignorem el contingut de les avaluacions executades des de les administracions públiques promotores, mentre que la majoria de recerca acadèmica ha centrat les seves anàlisis en la implementació procedimental o en com les iniciatives assoleixen els criteris normatius de qualitat. Els estudis sobre pressupostos participatius que avaluen internament el procés, i per tant no examinen el seu efecte en altres variables, s'han enfocat principalment als aspectes

procedimentals, però no tant a “per a què han servit” respecte a la satisfacció ciutadana i els canvis en les actituds polítiques dels participants (Fernández-Martínez, 2016). Aquestes anàlisis generalment s’han centrat en criteris específics de qualitat del procés com: si el seu resultat ha estat més o menys inclusiu, si s’han incorporat components de debat o deliberació, si les aportacions de la ciutadania han tingut influència o valorar quins han estat els resultats (Galais et al., 2013). A escala internacional, quan la literatura sobre pressupostos participatius aborda els impactes d’aquests processos no els analitza des d’una òptica centrada en l’avaluació dels objectius de les iniciatives (Bartocci et al., 2022), entre els quals podem remarcar la satisfacció dels participants amb el procés i els resultats.

Ens trobem per tant en un context d’expansió dels pressupostos participatius a Catalunya en que falta un coneixement sistemàtic sobre els factors que promouen la seva institucionalització i continuïtat, així com evidència sobre si estan funcionant en termes de satisfacció ciutadana. Aquests interrogants que emergeixen del marc teòric ens enfoquen a les conseqüències de la implementació de les iniciatives de ps pt. És per aquest motiu que examinar com s’avaluen aquestes propostes, entendre empíricament la satisfacció ciutadana amb aquestes polítiques i millorar com s’efectuen aquestes avaluacions es torna fonamental per a la millora i la continuïtat de les polítiques de pressupost participatiu. Deixant de banda qüestions de recerca que s’han dut a terme àmpliament, com ara l’estudi de l’adopció i la difusió dels processos, ens orientarem a una segona fase de les polítiques de ps pt examinant el seu manteniment, integració i institucionalització i avaluació.

Preguntes de recerca i/o hipòtesis

El projecte s’ha centrat en dues preguntes de recerca principals que cerquen respondre a importants neguits i desconeixements de les administracions i governs municipals que aposten pels pressupostos participatius a Catalunya: 1) quin és el grau de satisfacció ciutadana amb els pressupostos participatius implementats a Catalunya i com podem copsar de forma més sistemàtica i completa aquesta satisfacció?; 2) quins són els factors que produeixen abandonament, especialment el rol de les variables polítiques i, per tant, obstaculitzen la continuïtat dels pressupostos participatius? Les dues preguntes de recerca estan relacionades. Per tal de poder avaluar correctament la satisfacció dels i les participants en els processos, i en les decisions i resultats d’aquests processos, és crucial tenir una idea clara de quin és el context polític i social dels municipis en els quals s’implementen i poder analitzar quan aquests processos s’institucionalitzen i s’integren com a política pública en l’entramat municipal. L’èxit i la continuïtat dels processos participatius sovint es relaciona amb la capacitat de sobrepassar o donar resposta a possibles tensions o frustracions que puguin emergir durant la implementació.

En primer lloc, la recerca s’ha orientat a examinar quin és el grau de satisfacció ciutadana i comprendre fins a quin punt els municipis catalans estan avaluant amb evidència aquests efectes. Conèixer què opina la ciutadania és clau per poder avançar en la millora del disseny i implementació dels processos participatius. En aquesta pregunta, per tant, hi ha dos elements principals: el primer que estudia quin és el grau de satisfacció dels pressupostos participatius en municipis catalans a partir de diverses estratègies i, en segon lloc, quin és l’abast de la pràctica avaluativa que fan els municipis. Aquesta tasca de recerca a més no només es nodreix de la investigació acadèmica, sinó que també pretén contribuir a la pràctica de l’avaluació dels municipis oferint metodologies alternatives, sistemàtiques i més completes per l’avaluació de la satisfacció i les actituds polítiques cap al govern municipal.

En segon lloc, la recerca s’ha centrat en entendre l’abandonament de projectes de pressupost participatiu mitjançant l’examen dels factors que influeixen en la continuïtat de polítiques de pressupost

participatiu un cop han estat adoptades pels municipis. La motivació subjacent és aconseguir una comprensió més profunda dels processos a través dels quals s'integren i s'institucionalitzen al municipi a través de l'exploració dels factors associats a l'abandonament de les iniciatives. Perquè es duguin a terme els ps pt, ho han de decidir els governs municipals. Aquesta decisió es basarà en els avantatges i oportunitats percebudes respecte dels costos i dels riscos potencials. Per tant, el context competitiu del municipi (la posició més o menys còmode de la força o coalició en el govern), la inestabilitat del poder polític poden ser factors rellevants en aquesta decisió. Òbviament, en relació amb aquest àmbit, la posició programàtica de la força en el govern respecte de la participació ciutadana serà una qüestió rellevant. Amb aquesta primera pregunta analitzem diverses variables polítiques principals, mantenint-se constants entre elles, que estan en consonància amb les anàlisis quantitatives sobre l'adopció i la supervivència del ps pt (canvis en el govern local, ideologia, estabilitat del govern local, etc.):

P2.H1: Un canvi en el partit de l'alcaldia augmentarà la probabilitat d'abandonament dels programes de ps pt.

P2.H2: Els governs locals liderats per partits d'esquerres tenen menys probabilitats d'abandonament de programes del ps pt.

P2.H3: La vulnerabilitat i la inestabilitat política del govern local (entesa com un debilitament de la posició de l'alcalde) augmentarà la probabilitat d'abandonament dels programes de ps pt.

P2.H4: L'acumulació d'experiències de ps pt crea una inèrcia que fa menys probable l'abandonament de programes de ps pt.

Tècniques de recollida d'informació

Per donar resposta a les dues preguntes de recerca, però també per incidir en altres objectius que ens vam proposar en la formulació del projecte, hem hagut de partir de diverses tècniques de recollida d'informació. S'han emprat metodologies quantitatives i qualitatives en funció dels diversos objectius de recerca. Aquest apartat es dividirà en tres grups principals: a) Bases de dades sobre processos de pressupost participatiu (per a l'anàlisi descriptiva i per a l'anàlisi causal en l'abandonament d'iniciatives); b) Anàlisi d'enquestes municipals per examinar l'abast de l'avaluació i els nivells de satisfacció de la ciutadania; i c) Metodologies i tècniques pels estudis de cas. A més, abans de portar a terme el treball de camp amb el conjunt de tècniques que es descriuran a continuació, s'ha fet una recerca bibliogràfica de la literatura a Catalunya, Espanya i internacional sobre pressupostos participatius. L'objectiu d'aquesta ha sigut emmarcar les preguntes de recerca per orientar la contribució acadèmica de la nostra tasca, així com nodrir el disseny metodològic dels aprenentatges i recomanacions anteriors per la recollida i adaptació de la informació per l'anàlisi.

A) Bases de dades sobre processos de pressupost participatiu implementats per municipis de Catalunya.

A.1 La primera tècnica ha estat l'actualització i ampliació d'una base de dades (BBDD) de pressupostos participatius implementats a Catalunya que ja havíem iniciat abans del començament del projecte. Aquesta BBDD incorpora des de la primera experiència de Rubí el 2002 amb un total de 351 municipis, més d'un miler de processos de pressupost participatiu i 116 variables descriptives i explicatives dels processos, així com variables sobre les característiques dels municipis. La unitat d'observació d'aquestes dades és el procés participatiu efectuat, incloent-hi, per tant, tots els processos que s'han

implementat al llarg dels anys i tots els municipis que implementen ps pt. La recollida d'informació ha estat realitzada de manera coordinada per l'ajudant de recerca contractat amb el DEMOC -Joel Peiruzá-, l'ajudant de recerca contractada pel grup CNSC -Laia Márquez-, i el doctorand que fa la tesi vinculada al projecte DEMOC, Raül Rodríguez. La recollida d'informació en el treball de camp s'ha fet mitjançant l'etiquetatge manual d'informació a través de l'examen de la informació publicada a les plataformes de participació i/o webs municipals dels processos i amb informació recopilada en premsa i altres mitjans. En l'actualització de la base de dades en el marc d'aquest projecte, a més d'incloure tots els processos nous i els processos anteriors a 2016, també s'han incorporat processos de pressupostos participatius de joves i infants.

Per la recollida d'informació en el treball de camp s'ha seguit un rigorós sistema d'etiquetatge de la informació per mitigar possibles riscos en la valoració subjectiva de la informació durant el treball de camp i possibles contradiccions entre les variables i entre les categories internes de les variables. Tots els criteris en la definició de variables i en els criteris de l'etiquetatge s'han confeccionat en coordinació amb l'equip del projecte atenent les principals recomanacions en la literatura i la bibliografia sobre processos participatius. Això ha permès comptar amb un nombre ampli de variables al voltant de les diferents fases del projecte: des de variables de context polític, socioeconòmic o entramat organitzatiu a variables que recullen els diversos moments del procés al voltant de característiques en la recollida de propostes, sistemes de votació o accions de seguiment (p.e Castellà, 2009). En el marc d'aquesta feina també s'ha confeccionat un índex i diccionari de variables (veure annex 10) que conformen la base de dades per tal d'assegurar una codificació homogènia dels casos objecte d'estudi i dels seus components, així com servir de suport i guia en moment futurs que mitjançant un nou camp de treball s'actualitzi la base de dades o en el moment que es duguin a terme noves anàlisis per futures recerques. Com es mencionarà a l'apartat 8 d'aquesta memòria, el diccionari i els criteris de recollida seran tinguts en compte en les actuacions per fer efectiva l'obertura pública de les dades.

Aquesta Base de Dades es divideix en dues seccions:

1) Aquells processos que s'implementen amb Decidim, des de la seva creació l'any 2016, perquè ens permet completar un nombre més elevat de variables gràcies a la traçabilitat de la plataforma. Si bé s'han manifestat algunes dificultats a l'hora de cercar algunes dades concretes, en la majoria d'ocasions la implementació d'aquests processos ha estat recent i podem trobar rastres fiables de la implementació dels processos i les seves característiques. En aquests casos es compta amb un nombre elevat d'unitats que tenen informació per la majoria de les variables descrites.

2) Aquells processos que no formen part de la infraestructura Decidim, ja sigui perquè es van executar abans de la creació de la plataforma o perquè no s'hi han adherit. Aquests resulten més difícils d'identificar amb dades fiables. En aquests casos, els més nombrosos, la cerca d'informació resulta feixuga i, de vegades, de fiabilitat menor per tractar-se de referències de premsa local. En tot cas aquesta tasca d'actualització ha permès tenir un registre complet d'aquests municipis i informació fins a un cert nombre de variables.

A.2 La segona tècnica ha estat la reelaboració d'una segona base de dades d'acord amb la informació recollida dels processos que s'implementen amb Decidim. La secció dels casos amb Decidim ha estat reelaborada en una segona base de dades amb una estructura diferenciada per permetre les anàlisis de la segona pregunta de recerca amb una estructura en unitats d'anàlisi per mandats. S'ha reestructurat la unitat d'anàlisi de "procés" a "mandat electoral" -(2015-2019, 2019-2023, després de 2023)-. La decisió d'organitzar les dades en mandats electorals es deu a dos motius principals. D'una

banda, ens permet afrontar la dificultat de la diversitat de cicles d'implantació entre les observacions municipals. Algunes de les iniciatives s'executen cada any o cada dos anys, mentre que d'altres s'executen una vegada per mandat o no tenen concurrència regular. Analitzar la continuïtat entre aquesta plèthora de cicles fa difícil avaluar l'abandonament d'iniciatives. D'altra banda, tal com assenyalen Francés et al. (2024), en el context espanyol, la supervivència de processos fins a cinc anys és poc freqüent, sent el perfil més prevalent el d'un pressupost participatiu amb 2 o 3 anys d'existència. A més, no és estrany que la continuïtat es vegi interrompuda en un any electoral, per la qual cosa operacionalitzar la continuïtat per mandats és una estratègia més adient. Per tant, comptem amb una Base de dades, que per 270 mandats entre els 90 municipis que han implementat ps pt sota la infraestructura Decidim des de 2016, ens permet examinar si en cada un dels tres darrers mandats s'ha implementat un ps pt. Aquesta BBDD a més permet analitzar variables contextuais referents a cada mandat amb un total de 49 variables i dona rellevància per tant als factors contextuais del cicle polític. Aquesta re-organització de la unitat d'anàlisi de les dades s'ha efectuat en consonància amb literatura prèvia (p.e. Spada, 2014; Fernández-Martínez & Becerril, 2022), ja que permet examinar la continuïtat o l'abandonament d'aquestes polítiques de manera més coherent, així com relacionar-les amb el seu context polític.

B) Anàlisi d'enquestes municipals per examinar l'abast de l'avaluació i els nivells de satisfacció de la ciutadania.

En aquest apartat s'ha portat a terme una recollida d'informació amb un treball de camp de cerca d'enquestes, memòries i evidència d'altres metodologies que empren els municipis per avaluar la satisfacció dels participants. A través de la identificació de casos de les BBDD anteriors s'ha examinat tots els processos que portaven a terme algun tipus de pràctica avaluativa, per poder conèixer l'abast i els seus resultats. Així, s'ha fet una recollida d'informació de totes les enquestes, qüestionaris o valoracions que s'han distribuït als ciutadans dels municipis catalans per a avaluar i/o copsar la satisfacció de la ciutadania amb els pressupostos participatius i amb diferents aspectes del procés. També s'hi han recollit altres informacions com el nombre de participants i el percentatge de resposta. Ha estat un procés d'ordenació de la informació existent, i de recol·lecció d'enquestes, qüestionaris o valoracions que s'hagin realitzat amb l'objectiu de comparar el tipus d'informació que es recull. Per a aquesta finalitat ha calgut primer identificar l'univers d'estudi. Paral·lelament al treball de camp d'actualització de la base de dades s'ha fet la cerca de processos des de la primera experiència a Rubí (entre l'any 2000 i 2002). Això ha suposat comprovar la totalitat de les pàgines web dels ajuntaments i fer una cerca interna per detectar adreces que ens facilitessin l'accés documental. En segon lloc, ha calgut cercar qualsevol tipologia de documentació que ressenyés l'existència d'un procés de pressupostos participatius, tingués aquest nom o un altre de diferent. Això ha suposat la revisió d'actes, la cerca i la consulta de diferents tipologies d'ordenaments i normes, documentació institucional, premsa generalista i local, articles i altra producció acadèmica. Finalment, s'ha implementat una darrera cerca mitjançant internet utilitzant una combinació de paraules clau "pressupostos participatius" més "nom de l'ajuntament" i afegint-hi una d'aquestes quatre entrades: memòria, valoració, avaluació i enquesta. Per aquesta recollida s'han cercat tres productes a seleccionar:

- Disponibilitat o no del qüestionari de preguntes (Permet examinar si el municipi porta a terme una avaluació de la satisfacció o d'altres elements actitudinals envers els ps pt i com ho operacionalitza.)
- Disponibilitat o no de dades (Permet disposar o no de les microdades de manera accessible. En pràcticament cap cas les dades s'ofereixen en obert. Només Sant Cugat i Barcelona).

- Disponibilitat d'un document de memòria o informes anàlegs (Permet examinar metodologies alternatives d'avaluació a les enquestes, així com tenir evidència de si s'han tramitat avaluacions tot i no disposar del qüestionari o les dades. Sovint és l'única manera d'accedir als resultats, tot i que en molts casos la memòria no inclou cap avaluació participativa que incorpori a la ciutadania).

Un cop s'han detectat aquests tres productes, per aquells casos en que es disposa d'accés a les respostes del qüestionari (ja sigui a través de les dades i/o resultats a través de memòria), s'ha fet un recull de totes les preguntes portades a terme pels municipis. Aquestes preguntes s'ha organitzat per grups amb la finalitat de poder comparar els resultats entre aquelles operacionalitzacions que fossin anàlogues. Com sovint empren escales de Likert diferents, s'ha fet una homogenització de les escales. S'ha prestat especial atenció en poder agrupar aquelles preguntes que operacionalitzaven de manera equivalent la satisfacció general amb el procés (veure Taula 2. a l'apartat 4 de resultats).

C) Metodologies i tècniques pels estudis de cas.

Donat que s'ha constatat falta de transparència amb els resultats² i falta d'implementacions d'avaluacions municipals³, s'ha complementat la recollida d'informació amb altres metodologies. Aquestes metodologies s'han emprat a través d'estudis de cas de municipis concrets que s'han vingut a col·laborar amb la nostra recerca i, en alguna ocasió, amb la col·laboració dels consultings CERES i NEOPOLIS. En aquests municipis s'han realitzat tres tècniques: a) Entrevistes i contactes amb regidors i tècnics de participació i caracterització del context; b) Disseny i administració d'una enquesta sobre satisfacció amb el procés i que inclou preguntes sobre actituds polítiques. S'administra online als participants en finalitzar les votacions de les propostes, per part del propi ajuntament o de la consultora; c) Observació de les sessions presencials informatives, de debat i priorització de propostes o de les reunions del grup motor o comissions tècniques, per a copsar tant la satisfacció amb la participació en els ps pts com per determinar la qualitat deliberativa.

Per a portar a terme tota aquesta tasca s'ha contactat amb un total de 17 municipis, normalment mitjançant els equips tècnics de participació, que duguessin a terme entre 2023 i 2024 pressupostos participatius. D'aquests finalment s'ha pogut treballar en un total de 9 municipis: 7 municipis contactats per nosaltres i 2 més amb la col·laboració de CERES. A més de la consultora CERES s'ha col·laborat amb Neòpolis i les Diputacions de Barcelona i Girona.

El criteri de selecció dels municipis s'ha basat en la diversitat dels casos d'anàlisi en referència a les característiques del ps pt impulsat en cada municipi, així com la variació de característiques geogràfiques. No hi ha dos casos que puguin ser catalogats com anàlegs, donat que podem detectar elements diferenciadors que, sigui pels factors interns o externs, poden incidir en les apreciacions dels participants. En tots els municipis s'ha fet una caracterització del seu context polític i social, així com una cerca sobre el seu històric en polítiques de participació i, específicament, de pressupostos participatius. Durant el primer contacte i reunions amb els municipis es van explicar els diferents vessants del projecte i les diferents tècniques d'avaluació de la satisfacció que podem implementar. En

² A data de Juny de 2024, només 22 municipis mostren l'informe de resultats (6'2%) i 13 fan una pregunta general de satisfacció (3'6%) del total de 53 municipis que han dut a terme alguna avaluació de la satisfacció ciutadana.

³ Només un 15% dels municipis catalans (53) del total de 351 que han fet o fan ps pt han dut o duen a terme algun tipus d'enquesta o dinàmica d'avaluació ciutadana en finalitzar el procés.

aquest moment també s'informa sobre l'anonimat de les persones que responguin les enquestes o que s'observin, anonimat del municipi -amb opció de publicitat si es vol-, cessió a l'ajuntament de les dades recollides i accés als informes d'anàlisi de les enquestes i de les observacions sobre qualitat deliberativa. Els 7 municipis estudiats que han estat contactats directament per nosaltres han estat: Alella, Molins de Rei, Santa Coloma de Cervelló, la Bisbal del Penedès, Olesa de Bonesvalls, Masnou i Castellví de Rosanes. A més, els 2 municipis en els quals s'ha realitzat l'enquesta amb la col·laboració de CERES han estat Villalonga del Camp i Serós.

Pel que fa als qüestionaris per enviar als participants, s'ha confeccionat un qüestionari marc o general (veure annex 1) que inclou preguntes sociodemogràfiques (edat, gènere -amb l'opció de No Binari- i situació laboral) i qüestions sobre la valoració dels objectius del procés, la seva accessibilitat, la seva difusió, l'ús de la plataforma o de la web, el tipus de participació, la valoració de les diferents fases del procés, la satisfacció global i la intenció de tornar a participar-hi o la valoració de si els resultats del procés milloraran la situació del municipi. Però, a més, inclou actituds i predisposicions polítiques que fins ara no s'havien preguntat en aquest tipus d'enquestes de satisfacció com ara l'ideologia (contínuum esquerra-dreta), l'interès per la política, l'eficàcia interna i externa, la valoració de la democràcia després d'haver participat en el procés i la confiança en el govern local. Ens interessava veure la influència o relació d'aquestes variables actitudinals amb la participació i valoració dels pressupostos. En concret CERES va distribuir aquesta enquesta a Villalonga del Camp i Serós, però d'altres municipis no han acceptat l'administració de totes aquestes preguntes, principalment, les més polítiques.

Respecte a l'observació de les sessions presencials informatives, de debat i prioritització de propostes o de les reunions del grup motors o comissions tècniques, l'objectiu era determinar la qualitat deliberativa mitjançant l'aplicació de un seguit de criteris sobre com es du a terme la conversa i les interaccions entre els participants (dinamització, percepció de llibertat per opinar, trets de dominació en el debat, nivell de respecte, grau d'argumentació justificativa, reciprocitat, etc..) (veure annex 2). Es van desplaçar 2 o 3 investigadors/es als municipis per a fer l'observació de les assemblees i les taules de debat de propostes. És important posar èmfasi en l'avaluació ciutadana de les fases deliberatives atès que investigacions prèvies mostren que l'experiència en aquestes fases és molt rellevant, té impacte en les actituds polítiques i en la valoració que es fa dels ps pts (Font i Navarro, 2012). A l'apartat de resultats es mostraran alguns resultats obtinguts respecte a les diferències de comportament durant el debats per raó de gènere i com aquestes es relacionen amb la satisfacció de les dones respecte al procés participatiu (Parés et al. 2020).

En el cas de sessions deliberatives amb un gruix important de persones, per exemple, les assemblees de prioritització o selecció de propostes, també s'ha administrat en acabar les assemblees o sessions una versió reduïda del qüestionari general per tal de copsar la satisfacció amb el procés dels ps pts (veure annex 3). Aquesta versió s'ha adaptat al tipus de ps pt que, en concret, han implementat els municipis estudiats. Cal tenir present que en els ps pts de joves és habitual que es facin assemblees presencials nombroses per a debatre i seleccionar les propostes. Així hem pogut fer tant l'observació com la distribució de l'enquesta en el cas dels ps pts de Santa Coloma de Cervelló i de Molins de Rei.

S'ha comunicat en tot moment i s'ha posat especial èmfasi en respectar la privacitat de les persones que participen en les enquestes i els tallers i debats deliberatius. Es fa un tractament anonimitzat de les dades i les anàlisis són agregades. La Comissió d'Ètica de la Recerca de la Universitat Oberta de Catalunya ha validat el projecte de recerca.

Procediment

Pel que fa al procediment d'execució del projecte, per l'organització interna del grup es van establir diversos mecanismes de coordinació i seguiment dels processos de recerca i d'avaluació parcial dels resultats que s'anaven obtenint. Al començament i final de cada fase s'han fet reunions per avaluar el desenvolupament del projecte i tenir en compte com el desenvolupament de cada fase pot impactar en la següent. En aquestes sessions de coordinació i seguiment el conjunt de l'equip analitzava els diversos objectius de recerca, però els diversos membres de l'equip s'han especialitzat en l'execució de determinades accions. Així, per l'execució de les tasques de recerca el conjunt de l'equip s'ha especialitzat principalment en una de les dues preguntes de recerca.

Per qüestions operatives més operatives els ajudants de recerca (Joel Peiraza i Laia Márquez) i doctorand del projecte (Raül Rodríguez) s'han reunit també sovint. Aquests perfils han assumit principalment tasques de treball de camp, repartint l'actualització de la base de dades, la recollida de les enquestes d'avaluació i els estudis de camp directament al territori (observació dels tallers deliberatius, reunions amb els ajuntaments), la neteja, ordenació i posada a punt de les dades i, en alguns casos, tasques d'anàlisi de dades. La IP Rosa Borge i els investigadors Albert Padró-Solanet i Joan Balcells, així com els altres investigadors i col·laboradors del projecte, han treballat transversalment amb els ajudants de recerca i el doctorand en les diverses fases de recerca bibliogràfica, recollida d'informació, anàlisi de dades, redacció de resultats i difusió. Han assumit responsabilitats més centrals pel que fa al disseny de la recerca, la coordinació del treball de camp, l'anàlisi de dades i la redacció de resultats. A més, s'ha treballat en coordinació amb els diferents col·laboradors que han format part del projecte: persones vinculades a la plataforma Decidim, personal tècnic de les administracions públiques catalanes en àrees clau relacionades amb la participació ciutadana i avaluació, i personal tècnic dels ajuntaments i algunes consultores en temàtiques de participació. En les diferents fases de la recerca en la qual els seus rols tenien cabuda, han estat incorporades i s'ha mantingut contactes i intercanvis per permetre l'execució amb èxit del projecte.

Pel que fa a la participació i ciència ciutadana, com que el principal públic objectiu per contribuir a la societat és mitjançant la millora dels serveis públics s'ha promogut involucrar els ajuntaments, la Diputació de Barcelona i les consultores per fer-los partícips del procés i contribuir al fet que s'apropriïn dels productes i millores per l'avaluació dels ps pts. Com es detallarà en els apartats 6 i 7, hem buscat especialment difondre resultats i conclusions en congressos i esdeveniments que estan especialment orientats a la participació de personal tècnic en àmbits de participació més enllà de l'acadèmia.

En relació amb el procediment amb els municipis pels estudis de cas i per l'obtenció d'evidència sobre satisfacció ciutadana a aquests municipis, el contacte s'ha portat a terme directament amb l'equip de participació, assistint presencialment a la sessió de presentació del pressupost o a través de correu electrònic per concertar una cita. De vegades també s'ha contactat amb les consultores del territori que dinamitzen i/o executen algunes d'aquestes iniciatives. El contacte amb gabinets de consultoria per tal de conèixer i avançar-nos a l'inici dels processos o almenys poder avaluar el final d'algun dels processos es va fer principalment amb CERES i Neòpolis. Com ja hem comentat en l'apartat anterior, en tots s'informava de les característiques del projecte i les tècniques de recollida d'informació: observació participant dels diversos àmbits de debat presencial, enquestes finals en aquestes sessions presencials, enquestes generals al final de les votacions de les propostes i, fins i tot la possibilitat d'entrevistes semiestructurades als promotors de propostes. Finalment, s'analitzava amb els municipis de quina manera la seva participació en el projecte els podia ajudar en la gestió i millora dels seus ps pts. En alguns casos els municipis ens han demanat preguntes específiques que els interessaven. En

tots els casos, els hem cedit els qüestionaris i els hem donat o els donarem informes analítics dels resultats de les enquestes i de les observacions presencials (veure apartat de resultats i annexes 4,5 i 6 amb els exemples dels informes).

Finalment, pel que fa a la perspectiva de gènere, s'ha utilitzat un llenguatge no sexista en totes les comunicacions amb els actors del projecte. Pel que fa a les anàlisis amb els nostres instruments, fossin qualitatives o quantitatives, s'ha inclòs com a indicador clau i com a mecanisme per entendre el comportament en moltes fases del procés (per exemple, ho hem tingut especialment en compte en l'observació del funcionament de les fases deliberatives no només comptant el nombre de dones o noies participants, sinó també el temps de participació i acaparament de converses, l'ús de llenguatge respectuós i la reciprocitat o escolta quan hi intervenien dones). En dissenyar el qüestionari s'ha preguntat pel gènere, incloent-hi identificacions de gènere no binàries, i altres variables sociodemogràfiques susceptibles d'interactuar amb el gènere. Pel que fa a la recollida de dades des de fonts municipals (actualització de la BBDD de processos i de la recollida de qüestionaris municipals) sempre que ha estat possible s'han intentat recollir dades desglossades per gènere (tot i que els mateixos municipis no sempre les tenen disponibles).

Anàlisi de les dades

Pel que fa a les dades quantitatives, en primer lloc, s'han dut a terme diverses anàlisis exploratòries i anàlisis descriptives per orientar les fases inicials de la recerca i per poder generar productes de difusió per les presentacions de la recerca a diversos seminaris i conferències. Aquestes anàlisis descriptives, a més, han estat rellevants com a transferència de resultats als ens municipals. S'han fet anàlisis descriptives tenint com a font les BBDD sobre processos com les dades recollides de les enquestes que hem portat a terme pels estudis de cas. En relació amb les primeres, aquestes anàlisis ens han permès observar diverses característiques del fenomen com ara el seu abast temporal, la seva distribució geogràfica o diverses associacions inicials de variables com la ideologia dels governs, la inversió per càpita o veure quina associació hi ha entre l'ús de la votació no presencial o de l'escala poblacional i la participació. En relació amb les segones ens han permès una fotografia inicial de la satisfacció amb els ps pt i els debats deliberatius dels participants i de les seves perspectives i actituds polítiques.

En segon lloc, per donar resposta a les hipòtesis al voltant de l'abandonament de pressupostos participatiu s'han realitzat dos tipus de models analítics: Models multinivells i models de regressió logística. Aquestes anàlisis s'han orientat a l'elaboració d'un article amb capacitat de contribució a la literatura acadèmica a escala internacional. Els primers permeten fer una anàlisi adequada per l'estructura de les dades per mandats, però no aconsegueixen convergir adequadament en el moment d'operar models complexos. Els segons, els models de regressió logística, ens han permès identificar diverses associacions de variables amb l'abandonament d'iniciatives de forma que només omplint un buit de la literatura actual sinó que ajuden als municipis i les administracions públiques catalanes a trobar explicacions de la renúncia institucional a continuar amb aquestes polítiques públiques. Els models de regressió logística es mostraran a l'apartat de resultats per tal de comprovar les hipòtesis formulades sobre l'abandonament en els processos. Hem organitzat les variables explicatives en quatre blocs, cadascun dels quals correspon a una hipòtesi específica. S'operacionalitza el canvi del partit governant i la variable ideologia de l'alcalde i s'han definit també tres indicadors diferents per avaluar la vulnerabilitat política i estabilitat del context: i) majoria absoluta del partit de l'alcalde; ii) una variable d'estabilitat que indica aquells contextos locals en què va haver-hi majoria absoluta en el mandat anterior i continuen mantenint-la; i iii) una mesura del canvi percentual d'escons del partit de l'alcalde

per avaluar si l'alcalde procedeix d'una posició més forta o més vulnerable en comparació del període anterior. Finalment, s'ha conceptualitzat en dues variables l'experiència passada del municipi en relació amb un històric de pressupostos participatius i diverses variables de control: la dimensió poblacional, l'índex d'àrees petites socioeconòmiques de l'Idescat i el mandat d'implementació.

Finalment, pel que fa a l'anàlisi de dades en els estudis de cas, s'han dut a terme diferents anàlisis. Primer, s'ha portat a terme una caracterització del context social i polític del municipi per poder definir els paral·lelismes i diferències entre els casos estudiats. Posteriorment s'ha fet una catalogació de les característiques de disseny del procés participatiu per, de la mateixa manera, poder estudiar les diferències i aspectes comuns dels processos. En tercer lloc, com s'ha mencionat anteriorment s'ha fet una anàlisi descriptiva i encreuament d'algunes variables per fer una exploració inicial de les dades de les enquestes administrades en les sessions deliberatives. Així mateix, s'han sistematitzat les dades qualitatives de les observacions in situ. És a dir, s'han redactat informes amb notes de camp de com s'ha desenvolupat la dinàmica comunicativa (veure annexos 5 i 6) tot seguint un guió amb un sistema de criteris que mesuren la deliberació (veure annex 2) i que es resumeixen a continuació:

- El context i la composició de l'espai: Entorn concret on es produeix la deliberació com el nombre de membres i característiques com el gènere i l'edat, presència de dinamitzador o com pot influir la distribució de la taula o l'espai en l'intercanvi.
- Participació, temps i restriccions: Possibilitat de participar en el diàleg sense interrupcions ni restriccions. Així com assolir una igualtat o equilibri en les oportunitats d'intervenir, sense monopolitzacions o manipulacions, però també evitant l'alienació.
- Justificació: Mesurament de com es justifica la defensa de la proposta i respostes i interaccions dels altres participants de les taules de debat. És a dir: detectar quines són les construccions que acompanyen a les propostes i les respostes a les propostes i observar si aquestes estan argumentades, ofereixen exemples, dades, relaten històries, mostren deduccions o conclusions.
- Contingut/posicionament de les justificacions: Les apel·lacions de l'interlocutor a la comunitat o grup, al bé comú de tots els membres afectats, o si únicament es centra en el que li succeeix a la persona.
- Consens, canvi d'opinió i política constructiva: El primer grau es produeix quan cada participant es manté en la seva postura. En el segon grau es fan propostes de consens però no relacionades amb el tema específic, però ajuda a consensuar acords en altres temàtiques, i l'últim esglaió s'atorga quan es fa propostes de consens pel tema que s'està tractant en aquell moment.
- Reciprocitat i escolta: Detecció de la receptivitat o reciprocitat en forma de preguntes, interpellar a l'orador per tal d'aclarir, contradir, apuntar, etc. Poden ser alineades o d'acord amb la proposta de l'interlocutor o poden ser contràries a ella.

4. Resultats

Presentació dels resultats reals de la recerca, dels productes de l'anàlisi de dades. No s'han d'incloure aquí conclusions ni suggeriments.

Els resultats es mostren en quatre apartats principals atenent les diverses preguntes de recerca, tècniques d'anàlisi emprades i la proposta de un kit estàndard d'avaluació de la satisfacció ciutadana: a) anàlisi descriptiva de la BBDD actualitzada; b) resultats sobre l'abandonament de processos de pressupost participatiu; c) resultats sobre l'activitat avaluadora dels municipis i la satisfacció de la ciutadania; d) resultats sobre els estudis de cas; i e) kit amb la metodologia comuna que pot servir a

tots els municipis per a copsar la satisfacció ciutadana i l'impacte sobre les seves actituds polítiques, principalment sobre la confiança en el govern local.

a) Anàlisi descriptiva de la BBDD actualitzada

En primer lloc, a partir de la informació recollida en la base de dades sobre els municipis de Catalunya, s'ha obtingut una panoràmica sobre l'estat actual dels pressupostos participatius, amb algunes línies explicatives sobre l'adopció i tipologia de pressupostos participatius duts a terme. Això ha permès una exhaustiva anàlisi descriptiva de les característiques dels processos de pressupost participatiu a Catalunya a través de la plataforma digital Decidim i, en menor mesura, de tots els processos de pressupost participatiu. Aquest recull comparat i detallat sobre la implantació dels pressupostos participatius a escala municipal catalana, en especial a través de l'ús de plataformes digitals aporta una caracterització i tipologia de pressupostos participatius i ens ha permès recollir possibles variables explicatives relacionades.

Els pressupostos participatius són una pràctica habitual que s'ha estès pel territori. Un total de 351/947 (37%) municipis de Catalunya han implementat pressupostos participatius almenys en algun moment entre el període 2000-2023, que equival a un total de municipis que engloben el 85,75% de la població. D'aquests, un total de 90 municipis han iniciat els seus processos, o s'hi han sumat posteriorment, a executar-los a través de la plataforma Decidim des de 2016.

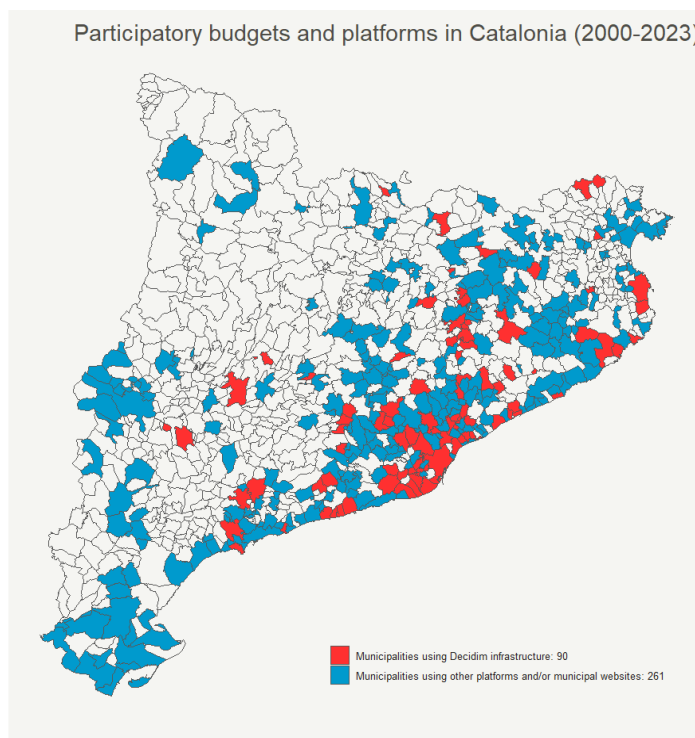

Figura 1. Mapa de pressupostos participatius a Catalunya (2000-2023)

Els municipis més grans són els que fan més pressupostos participatius. La franja de més de 50.000 pràcticament tots fan pressupostos participatius i gairebé tots de la franja de 10.000 a 50.000, la franja que menys realitza és la dels municipis petits: de 2000 a 500 o menys, que és on més municipis hi ha i són els que tenen menys recursos.

Dimensió poblacional municipi	Nombre de municipis	Nombre i % de ps pt/municipis
<500 a 2.000	589 (62'19%)	86 (24,43%)
2.001 a 10.000	233 (24,6%)	152 (43,18%)
10.001 a 50.000	102 (10,77%)	93 (26,42%)
50.000 a >1.000.000	23 (2,41%)	21 (5,95%)
Total	947 (100%)	351 (100%)

Taula 1. Taula de pressupostos participatius per escala poblacional.

La majoria de les anàlisis les hem centrat en el grup de municipis que empren Decidim per als pressupostos participatius. D'entre aquestes s'han fet algunes exploracions de factors rellevants. Un 83% dels pressupostos han estat processos generals de ciutat, enfront un 9,1% que han estat processos per un únic districte o barri. Un 11% han estat pressupostos de joves (> 12 anys), un 5% d'infants (< 12 anys) i, finalment un 1,8% amb altres tipologies. Els percentatges sumen més del 100% perquè hi ha processos que són de més d'un tipus (p.ex. generals que també tenen una part de districtes o de joves o de nens, etc).

La mitjana de participació és d'un 3'4% de la població, encara que hi ha màxims de quasi el 12% i mínims propers al 0'1%. S'observa una associació negativa entre la dimensió poblacional del municipi i la participació. Els municipis de menys de 20.000 habitants són els que tenen taxes de participació més elevades. El nivell de participació es redueix a mesura que augmenta la mida de la població. La participació política és més elevada a municipis petits, tant en eleccions com en altres formes de participació. Hi ha diverses causes (p.e Deters et al., 2014; McDonnell, 2020) com graus superiors d'integració i cohesió social, confiança social i política o més simplicitat dels assumptes a tractar que poden promoure la participació política. També hi ha altres factors: a municipis petits hi ha nivells més alts de percepció d'eficàcia interna (els habitants perceben que entenen millor el context polític proper i es perceben amb major competència per participar) i eficàcia externa (els habitants perceben que aquests Ajuntaments són sensibles a les seves demandes i interessos).

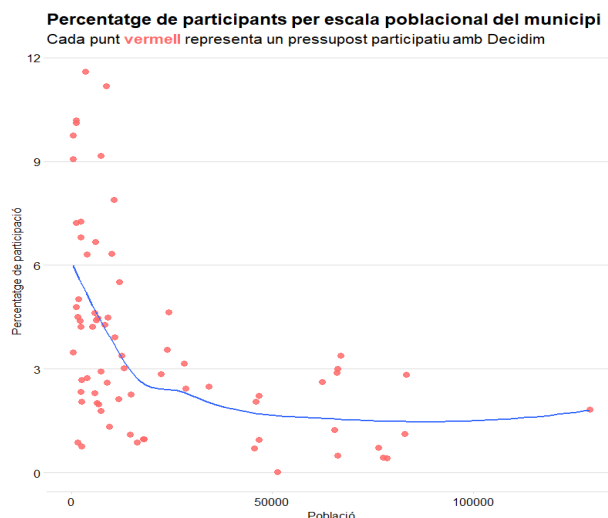

Figura 2. Percentatge de participants per escala poblacional

Pel que fa a l'ús del vot electrònic en els pressupostos participatius, un 65,2% dels processos contenen votacions híbrides, oferint la possibilitat de votacions per mitjans presencials i digitals, un 31,4% únicament ofereixen votacions digitals i un 3,4% votacions únicament presencials. Tot i això, en les dades que hi ha disponibles (20 municipis no ofereixen informació sobre com duen a terme les votacions), no s'identifica que afecti al grau de participació.

Les candidatures independents locals, especialment en una segona fase d'expansió, i els partits d'esquerres generalment executen més pressupostos en relació amb el nombre d'alcaldies que tenen. Els partits de l'òrbita de JxC executen lleugerament menys en relació amb les alcaldies de què disposen. Però moltes de les alcaldies que governen són municipis petits que no tenen prou mitjans per promoure aquestes iniciatives. En els anys electorals (2019, 2023) generalment es redueixen les iniciatives de manera transversal.

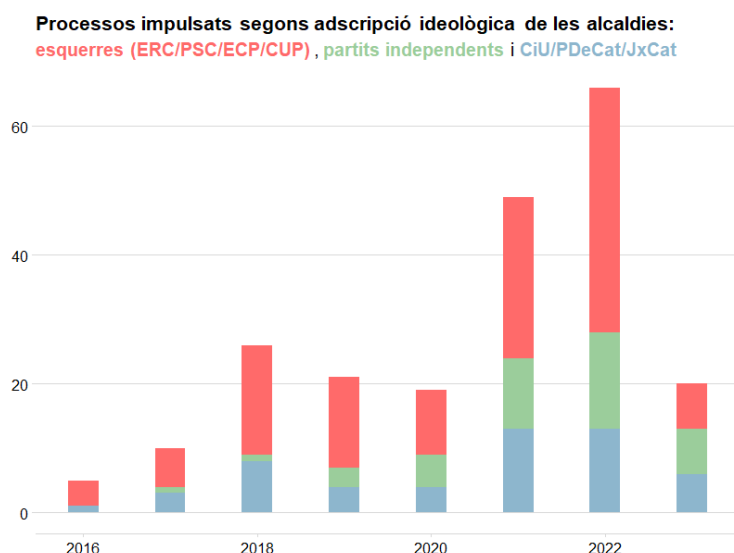

Figura 3. Processos impulsats segons adscripció ideològica de les alcaldies

b) Resultats sobre l'abandonament de processos de pressupost participatiu

Tot i l'extensió d'aquestes polítiques que s'ha pogut observar a l'inici d'aquest apartat, hi ha dèficits pel que fa a la institucionalització i arrelament dels programes. A Catalunya, com en altres contextos, es pot dir que aquest tipus de polítiques participatives estan arrelades a escala institucional, encara que aquest arrelament està lluny de consolidar-se, amb ruptures temporals i desaparicions freqüents. Tot i que cada vegada més municipis han iniciat programes de ps pt, només uns quants aconseguixen establir-se i institucionalitzar-se amb èxit al llarg del temps. Si fem un seguiment de com ha anat evolucionant la implementació de pressupostos participatius amb la plataforma Decidim durant els darrers tres mandats electorals, veiem els riscos d'abandonament (o discontinuïtat) de ps pt. Entre els mandats de 2015-2019 i 2019-2023 un total de 90 municipis han *adoptat* iniciatives amb el Decidim (és a dir han iniciat el seu primer programa de ps pt o s'han adherit a la plataforma amb un programa que ja executaven). Si fem seguiment de la *implementació* d'aquests municipis al llarg dels darrers 3 mandats, és a dir si el municipi implementa en els mandats subsegüents un programa (ja sigui de primera adopció o de continuïtat) veiem com aquests es redueixen i que augmenta l'abandonament de ps pt. Hi ha 30 municipis que han abandonat el seu programa del 2019 al 2023 i que a aquestes alçades del 2024 no ha reprès els ps pt.

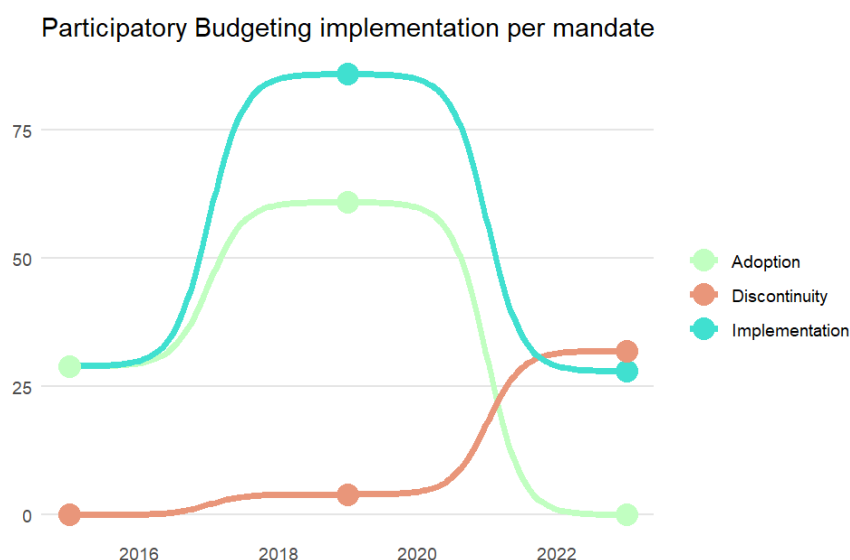

Figura 4. Implementació de pressupostos participatius per mandat

Quines són les possibles explicacions ?. Per a comprovar les hipòtesis plantejades a l'apartat 3, s'han fet cinc models de regressió logística. El primer i el segon fan referència a les hipòtesis relacionades amb el canvi en el partit governant i el pes de la ideologia, respectivament (H1 i H2). Els tres següents posen a prova diferents variables relacionades amb la vulnerabilitat del govern local (H3). Les variables que donen compte de la darrera hipòtesi (H4) s'inclouen transversalment. En general, els diferents models il·lustren la importància de les variables polítiques en relació amb la continuïtat de l'aplicació del programa del ps pt. Pel que fa a la primera hipòtesi, el canvi de partit al govern de l'alcalde augmenta la probabilitat de discontinuïtat de les iniciatives de ps pt. Notablement, aquesta evidència contradiu part de la literatura precedent, principalment alguns dels estudis en el cas brasiler, però també algunes de les contribucions europees. La ideologia també és un factor rellevant en els models, concretament

amb la categoria de referència que agrupa diversos partits de l'esquerra alternativa. La vulnerabilitat i la inestabilitat del context local s'ha mostrat associada a la discontinuïtat. Aquells governs locals amb majoria absoluta i aquells contextos amb una posició de poder polític més estable -és a dir, localitats que provenen d'una majoria absoluta i ostenten una altra majoria absoluta- s'associen amb menys discontinuïtat. Tot i això, no hi ha un efecte significatiu quan es compara la vulnerabilitat de l'alcalde actual en termes de quota d'escons a l'ajuntament en comparació amb l'alcalde anterior. Finalment, com també ha identificat la literatura prèvia, l'experiència passada en iniciatives del ps pt és rellevant per mantenir la seva implementació.

Logistic regression results					
	Dependent variable:				
	PB implementation				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
PB in t-1	-0.152*** (0.055)	-0.155*** (0.055)	-0.155*** (0.055)	-0.154*** (0.054)	-0.155*** (0.056)
Historical accumulated PB	0.117*** (0.015)	0.112*** (0.015)	0.113*** (0.015)	0.115*** (0.015)	0.112*** (0.015)
Mayor's party change	-0.147*** (0.045)	-0.161*** (0.045)	-0.137*** (0.047)	-0.139*** (0.046)	-0.161*** (0.046)
Ideology Independent		-0.026 (0.069)	-0.030 (0.069)	-0.037 (0.068)	-0.026 (0.069)
Ideology Nationalist_centre-right		-0.093* (0.055)	-0.094* (0.054)	-0.111** (0.054)	-0.093* (0.055)
Ideology Socialists left		-0.188*** (0.060)	-0.195*** (0.060)	-0.201*** (0.059)	-0.188*** (0.060)
Absolute majority			0.088* (0.051)		
Vulnerability				0.136** (0.058)	
Change seats mayor's party %					0.001 (0.055)
Mandate 2019		-0.178*** (0.066)	-0.172*** (0.065)	-0.187*** (0.065)	-0.183*** (0.065)
Mandate 2023		-0.689*** (0.080)	-0.667*** (0.080)	-0.686*** (0.080)	-0.676*** (0.079)
Inhabitant 2		-0.290** (0.115)	-0.275** (0.113)	-0.249** (0.113)	-0.207* (0.115)
Inhabitant 3		-0.086 (0.107)	-0.069 (0.107)	-0.023 (0.109)	0.023 (0.112)
Inhabitant 4		-0.124 (0.118)	-0.064 (0.118)	-0.001 (0.123)	0.047 (0.126)
Inhabitant 5		-0.239* (0.123)	-0.151 (0.124)	-0.082 (0.129)	-0.032 (0.132)
Inhabitant 6		-0.443*** (0.119)	-0.333*** (0.123)	-0.272** (0.127)	-0.221* (0.130)
Small-area socioeconomic index		0.0003 (0.002)	-0.0001 (0.002)	-0.0001 (0.002)	-0.0002 (0.002)
Observations		183	182	182	182
Log Likelihood		-18.737	-13.619	-11.979	-10.658
Akaike Inf. Crit.		61.474	57.238	55.959	53.316
Note:		*p<0.1; **p<0.05; ***p<0.01			

Figura 5. Models de regressió logística: abandonament de processos de la variable dependent "PB implementation"⁴

c) Resultats sobre l'activitat avaluadora dels municipis i la satisfacció de la ciutadania.

Pel que fa a la pregunta de recerca sobre l'activitat avaluadora dels municipis, s'ha pogut comprovar que la majoria dels governs i l'administració local no tenen evidència sobre si els participants estan satisfets amb el procés i no tenen informació per dur a terme millores basades en evidència. En el mapa de l'activitat avaluadora que es mostra a continuació, es marquen en verd fosc que només 53 municipis (15%) del 351 que han fet o fan ps pt han dut a terme en algun moment algun tipus d'activitat avaluadora de la satisfacció ciutadana (encuestas o dinàmiques d'avaluació). Dels 53 municipis, només 22 (6'2%) fan públic l'informe de resultats d'aquesta activitat avaluadora. En verd clar es localitzen el 13 (3,6%) municipis que han fet una enquesta que inclou la pregunta clau de satisfacció general amb els procés de pressupostos participatius.

⁴ El model de regressió es fa amb la variable dependent "PB (Participatory Budgeting) implementation" per mesurar l'abandonament. Consisteix en una variable dicotòmica que desde el moment de l'adopció municipal assigna el valor 1 sempre que es continuï implementant el ps pt i el valor 0 en el moment en que no ho implementa en algun dels subsegüents mandats.

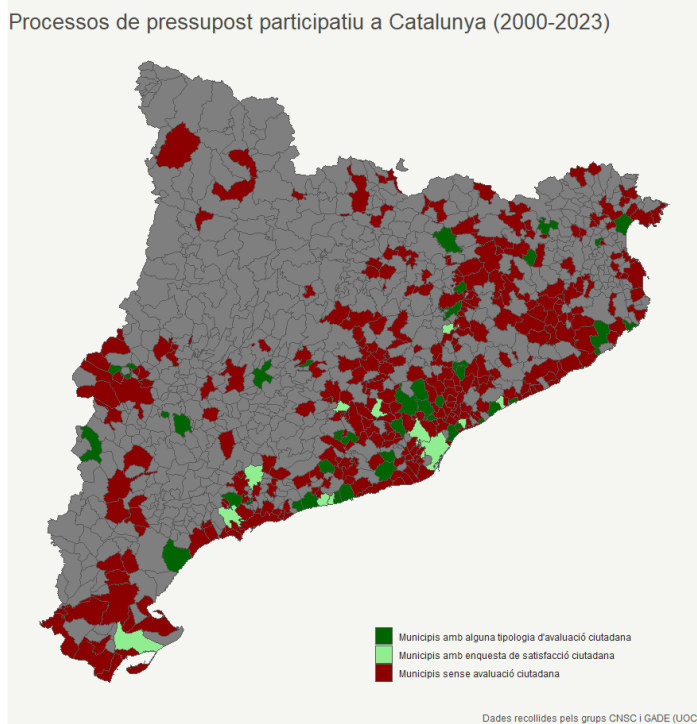

Figura 6. Mapa de l'activitat avaluadora

Tot i que l'activitat avaluadora centrada en els participants s'ha incrementat durant aquests darrers anys, aquest augment té concordància amb l'increment de municipis que han adoptat aquesta metodologia participativa. Un exemple el trobem a la taula següent on podem observar com des de 2015 s'han incrementat durant la darrera legislatura municipal els municipis que han iniciat processos participatius mitjançant l'adopció de la plataforma digital Decidim.

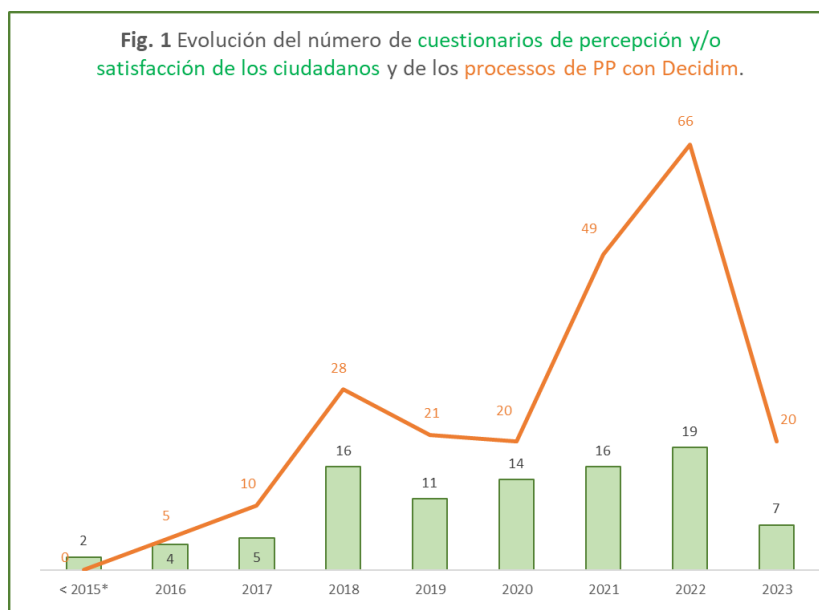

Figura 7. Evolució de qüestionaris i processos de pressupost participatiu

Pel que fa específicament a la cerca de qüestionaris i de resultats que estiguessin disponibles per tenir evidència de les percepcions de la ciutadania, es van localitzar 22 qüestionaris entre 13 municipis que, directament o indirectament, avaluen la satisfacció global dels processos de pressupostos participatius. D'aquests qüestionaris només se'n disposa de resultats en 17 processos. Només en 13 fan alguna pregunta general de satisfacció (3,6%). En general les enquestes municipals tenen taxes de resposta molt baixes (mitjana 0,3% població). Quan hi ha resultats, en general la mitjana de satisfacció és un notable alt (tot i que hi ha un cas de 27% d'insatisfets). Cal tenir present que possiblement hi hagi biaixos d'autoselecció entre les mostres de població que responen les enquestes sobre ps pt.

Municipi		Escala	Σ	Sd	N	Σ pond	n-satisf	%
Barcelona		Escala Likert 5	7,038	2,664	406	2,137	59	14,532
Alella		Mitjana facilitada documentalment. Escala 1-10	6,600		48	0,237		
Esparraguera		Escala 0 - 10	7,711	2,247	38	0,219	3	7,895
Esplugues		Escala 1 - 10	7,154	1,876	57	0,305	3	5,263
Sant Andreu de Llvaneres		Escala Likert 5	8,000	2,082	15	0,090	0	
Sant Cugat del Vallès	2016	Escala 1 - 10	6,738	2,554	143	0,721	22	15,385
	2020	Escala 1 - 10	6,887	2,308	191	0,984	19	9,948
Tona	2020	Dicotòmica	5,333	4,989	45	0,180	21	46,667
	2021	Escala Likert 5	6,625	2,655	20	0,099	4	20,000
Ampostà		Mitjana facilitada documentalment. Escala 1-10	6,500		57	0,277		
Calafell		Escala Likert 3	9,118	1,906	34	0,232	0	0,000
Cunit		Escala 0 - 10	7,519	1,912	27	0,152	2	7,407
Reus	2018	Escala 0 - 10	7,880	1,505	100	0,589	2	2,000
	2019	Escala 0 - 10	7,634	1,916	93	0,531	6	6,452
Valls	2020	Escala 1 - 10	5,564	2,830	33	0,137	9	27,273
	2021	Escala 1 - 10	6,447	2,286	30	0,145	5	16,667
La Pobla de Claramunt		Mitjana facilitada documentalment. Escala 0-10	8,130					
					1337	7,034	155	11,593

Taula 2. Resultats qüestionaris municipals

d) Resultats dels estudis de cas.

Com s'ha mencionat anteriorment hem obtingut dades qualitatives i quantitatives per un total de 7 estudis de cas de processos municipals en els que s'ha fet observació de tallers, grups motors o comissions tècniques i assemblees deliberatives i, en acabar, s'ha distribuït el qüestionari de satisfacció ciutadana. A més, hem obtingut dades quantitatives de 2 municipis als que s'han administrat l'enquesta satisfacció ciutadana als participants en els ps pt amb la col·laboració de la consultora CERES.

En el cas dels 7 municipis, 2 municipis no han dut a terme cap debat o taller ciutadà. En els 5 municipis restants on s'ha dut a terme tallers o assemblees ciutadanes, han respost l'enquesta un total de 151 persones. Destaca el fet de què responen el qüestionari un percentatge molt alt dels participants en els tallers i assemblees en el que es debaten les propostes. Per exemple, en el cas de la Bisbal del Penedès responen 12 persones de les 13 que han participat en el taller de prioritització de propostes. En el cas de Santa Coloma de Cervelló, responen 76 persones dels 119 assistents. Per tant, hem observat que si les enquestes avaluatives es fan presencialment al lloc on es fa l'activitat participativa es propicia el nombre de respostes. En canvi, les enquestes generals administrades online per la consultora CERES a Vilallonga de Camp i la Seròs només van ser respostes per 8 i 4 persones, respectivament.

Hi ha algunes pautes generals que s'observen en les respostes al qüestionari administrat en finalitzar les assemblees o tallers d'elaboració de propostes o de prioritització. En general participen més dones que homes en el tallers, però a l'assemblea més nombrosa (com a Santa Coloma de Cervelló) han assistit més nois que noies. En el cas dels tallers, l'edat mitjana és elevada, per sobre dels 50 anys. La satisfacció general amb el procés de ps pt és alta, normalment per sobre de 7 (0 a 10). El nivell de

confiança en el govern municipal també supera el notable, i en alguns casos és un excel·lent, però hi ha un municipi que queda per sota del notable (5.5)⁵.

En el cas de les assemblees dels ps pt de joves duts a termes a Santa Coloma de Cervelló i Molins de Rei, encara que les edats van dels 14 als 29-30 anys i, per tant, són joves, a mesura que s'incrementa l'edat disminueix la confiança en el govern municipal i la satisfacció amb el funcionament del govern. A més, encara que la majoria de les noies considera que els debats de l'assemblea no han estat dominants pels nois, sí que hi ha un percentatge més gran de noies que de nois que percep un domini dels nois (tot i que la diferència no és significativa estadísticament). La diferència en les percepcions de nois i noies és molt més acusada i estadísticament significativa respecte a la consideració de si les persones de més edat dominen el debat. En el cas de Santa Coloma, el 61% de les noies consideren que no ha hagut igualtat en el debat i que han dominat els nois/noies de més edat, vers el 39% dels nois. Cal tenir present que potser estem davant d'una certa interseccionalitat entre l'edat i el gènere perquè el percentatge de nois majors de divuit anys respecte al gruix total comportava un 38.8%, molt més elevat que el de noies, que era del 29.6%.

Pel que fa a l'observació de la qualitat deliberativa de les assemblees de propostes celebrades a Santa Coloma de Cervelló i Molins de Rei, no ha hagut gaire deliberació del contingut de la proposta sinó presentacions breus i votació directa, encara que les discussions han estat en general respectuoses i educades (veure annexos 5 i 6). Potser hagués estat interessant fer una introducció o petita formació sobre com dur a terme una deliberació o discussió de propostes.

L'estudi en detall dels ps pt en aquests municipis però també el que hem vingut comprovant en d'altres municipis quan recopilaven dades per la BBDD mostra tres aspectes que són important en el desenvolupament dels ps pt a Catalunya:

1. Hi ha un certa ambigüitat en els processos de selecció de propostes, on tot i semblar que les bases i els reglaments dels ps pt estableixen normes i regles clares, el cert és que els responsables municipals tenen un gran marge de maniobra a l'hora d'acceptar o refusar propostes, fins i tot si no són competents per a executar-la.

Aquestes normes i regles es poden aplicar de manera més o menys restrictiva, depenent de factors com els interessos polítics o les circumstàncies específiques de cada proposta. Un exemple il·lustratiu és la reunió d'avaluació de propostes tècniques en què una proposta per a una inversió en un centre escolar, de titularitat autonòmica, es rebutja inicialment per manca de competència municipal. No obstant això, la decisió acaba delegant-se als polítics presents, que prenen una postura favorable argumentant la importància social de la iniciativa, com en el cas dels "patis oberts", un programa orientat a garantir l'ús dels espais escolars per als infants del municipi.

Aquest cas evidencia el marge de maniobra que tenen els òrgans burocràtics per interpretar els criteris d'acceptació segons les circumstàncies i els interessos polítics. La flexibilitat dels criteris permet que una mateixa proposta pugui ser acceptada o rebutjada en funció dels recursos normatius que s'utilitzin per justificar-la, així com dels beneficis polítics que es puguin

⁵ Tenim indicis del perquè d'aquests resultats i semblen estar relacionats amb la controvèrsia que es va produir a l'assemblea per les responsabilitats organitzatives i de despeses que havien de suportar les entitats promotores de les propostes (vegeu el punt 3 de la plana següent).

obtenir. Aquest fenomen es fa evident en l'exemple de dues propostes similars de concerts de música, on la intervenció municipal per a facilitar la realització de l'activitat va ser diferent en cada cas, influint en la implicació ciutadana i la visibilitat de l'esdeveniment.

Font et al. (2018) ja havien observat aquesta disparitat en la selecció de propostes, assenyalant que aquelles que comptaven amb el suport de l'aparell polític-burocràtic tenien més possibilitats de superar els obstacles, fins i tot legals, del procés de selecció. Aquest suport sovint permet que les propostes aprofitin els marges legals per superar les barreres normatives, mentre que les iniciatives que no compten amb aquest recolzament o que no ofereixen un benefici electoral clar solen ser relegades. Aquesta dinàmica posa de manifest la importància del context polític i la influència que pot tenir en els processos participatius ostensiblement neutres i reglats.

2. Els reglaments i normes per als ps pt de joves (entre els 14 i els 30 anys) no segueixen els criteris i limitacions establerts pels ps pt generals respecte a que les propostes només poden ser d'inversions urbanes.

En els casos dels ps pt de joves no es sol·liciten propostes d'inversions sinó activitats i serveis que tinguin com a receptors el públic més jove. Conseqüentment, les propostes dels més joves es centren en activitats lúdiques, festives i culturals. El disseny d'aquests processos de vegades tenen per objectiu estimular la participació individual i la deliberació entre joves (assemblees) i d'altres atorguen preponderància a les entitats juvenils de la població.

3. En alguns casos les persones o entitats promotores de les propostes han de suportar una sèrie de càrregues per dur a terme la seva proposta, si és que la seva opció resulta triada.

En el cas dels ps pt de joves, algun ajuntament delega funcions de garantia de l'activitat en l'entitat promotora de la proposta, que ha d'organitzar l'activitat deslliurant al municipi de la responsabilitat directa. Aquestes funcions es refereixen, entre d'altres, en la obligatorietat de contractar serveis de vigilància privada i d'assegurances de responsabilitat civil, a banda d'altres menys carregoses econòmicament com el fet de confeccionar un registre nominal dels participants i l'haver de sol·licitar les dades del registre sanitari. Aquestes càrregues són un motiu de discussió durant l'assemblea deliberativa de les propostes atès que comporten una càrrega econòmica que fa minvar les possibilitats d'implementar més activitats o fer inversions en elements dedicats a l'activitat proposada.

e) Kit de metodologia comuna per a copsar la satisfacció ciutadana de forma integral.

El kit de tècniques de mesurament de la satisfacció ciutadana amb el procés i que hem ofert als municipis de l'estudi de cas són:

1. Enquestes (veure annex 1) online als participants al final del procés.
 - a. Un cop acabades les votacions i quan ja s'ha comunicat la selecció de propostes.
 - b. Es poden repetir al cap de 6 mesos o més d'acabat el procés per tal de veure l'evolució de les actituds de confiança en el govern local i la intenció de tornar a participar segons va evolucionant la implementació dels resultats dels ps pt.

- c. L'enviament als participants ho fan els municipis a través dels vostres llistats de email (participants registrats a la plataforma, al web de l'ajuntament, o través de formularis de google forms, etc..)
2. Observació directa dels tallers presencials on s'informen, debaten o prioritzen les propostes (i també de les comissions tècniques, grups motors o de seguiment) seguint un sistema de criteris que mesuren la qualitat deliberativa (annex 2) amb un petit qüestionari (annex 3) final als participants en els tallers.
3. Copsar la valoració dels promotors de les propostes: poden emprar-se diferents metodologies (qüestionari online, entrevistes, sessions presencials). Se'ls pot contactar amb una pregunta a través de l'enquesta enviada al final del procés.
4. Enquestes presencials molt breus (annex 7) a les persones no participants en pobles petits a les zones de pas i de reunió pública com els mercats, jornades festives, botigues, etc..

Encara que totes aquestes tècniques i les preguntes dels qüestionari es poden adaptar a les necessitats dels ajuntaments, hi ha un mínim de preguntes i tècniques comunes per a poder comparar entre municipis. Pel que fa a les preguntes el mínim correspon a les preguntes sobre la valoració de diferents aspectes del procés i la satisfacció global, així com les preguntes sociodemogràfiques. Les preguntes d'actituds polítiques són recomanables però es poden obviar si l'ajuntament no ho desitja. Les tècniques mínimament necessàries per a copsar la satisfacció ciutadana són precisament l'enquesta final i l'observació in situ dels tallers i assemblees deliberatives amb la corresponent enquesta de satisfacció final. La nostre experiència amb els estudis de cas ha estat que són les observacions i l'enquesta en finalitzar els tallers i assemblees les que s'ha pogut realitzar més.

5. Conclusions

Contribucions de la investigació realitzada, vinculació entre els objectius i els resultats obtinguts, implicacions i limitacions de l'estudi.

El desenvolupament de la recerca ha permès assolir els objectius principals del projecte mitjançant la recopilació de dades exhaustives dels pressupostos participatius a Catalunya, la contribució a l'avaluació ciutadana dels pressupostos participatius a diversos municipis, el suport a la millora d'aquests processos i, finalment, la recerca sobre la institucionalització d'aquestes iniciatives als municipis. El desenvolupament de les dues línies de recerca principals, l'avaluació de la satisfacció ciutadana i l'actualització de la bbdd de pressupostos participatius, ens ha permès identificar conclusions amb efectes pràctics sobre com s'estan implementant els pressupostos participatius i com es poden millorar.

La línia desenvolupada en la primera pregunta de recerca ha permès determinar el grau de satisfacció dels ciutadans amb els pressupostos participatius on s'ha fet l'avaluació per part dels municipis, així com recomanar una metodologia comuna a tots els municipis que serveixi per a copsar aquesta satisfacció ciutadana i l'impacte sobre les actituds polítiques, principalment de confiança en el govern municipal. Aquesta metodologia ha estat implementada en diferent grau a 9 municipis que han col·laborat en aquesta tasca. Encara que hi ha una gran extensió dels pressupostos participatius pel territori, l'avaluació dels mateixos continua sent una pràctica poc desenvolupada. La majoria dels municipis no tenen evidència dels nivells de satisfacció de la ciutadania participant i desconeixen si els objectius que havien plantejat en la promoció de la iniciativa han estat assolits. Quan els municipis si

en tenen evidència, hem pogut constatar que si bé l'enquesta en finalitzar les votacions de les propostes és la tècnica més emprada, les preguntes són diverses, hi ha poques en comú i rarament s'avalua la confiança en el govern municipal o es pregunta per les actituds polítiques dels participants. Tampoc es fan servir d'altres metodologies com focus-group o entrevistes a les persones promotores de les propostes o es cerca la valoració dels no participants d'alguna manera. Aquests resultats mostren una limitació important en la política pública que dificulta la detecció de quin és la repercussió d'aquests processos en les actituds i continuació de la participació dels ciutadans.

Mitjançant la recopilació d'enquestes municipals comparades que hem sistematitzat i les enquestes implementades als estudis de cas, en general veiem que les enquestes municipals administrades online tenen nivells de resposta molt baixos. En tot cas, la mitjana de satisfacció és més aviat elevada, tot i que possiblement hi ha biaixos d'autoselecció entre les mostres de població que responen les enquestes. Amb la proposta de qüestionaris més complets i altres metodologies que hem incorporat, com per exemple l'observació dels debats sobre les propostes, hem pogut comprendre de manera més complexa i en detall aquestes avaluacions de la ciutadania i les característiques sociodemogràfiques dels participants. Aquesta metodologia variada s'ha pogut implementar de manera comuna en municipis diversos (fins a 7), qüestió que ens permet un cert grau de comparació entre casos. Han estat preguntes i criteris d'avaluació que s'han acordat amb els diversos ajuntaments i consultores i, per tant, poden ser adequats per ser incorporades de manera viable pels equips tècnics dels ajuntaments en el futur. És remarcable que les enquestes que hem dissenyat, administrades presencialment en finalitzar els tallers o assemblees han tingut una taxa de resposta molt elevada. En general, destaca la major participació de les dones, la mitjana elevada d'edat dels participants i la confiança per sobre de 7 en els governs municipals. L'observació de les assemblees de debat en els dos casos que s'han pogut dur a terme mostren que no ha hagut gaire deliberació del contingut de la proposta sinó presentacions breus i votació directa.

Pel que fa a la segona línia de recerca desenvolupada a través de l'actualització de la base de dades, s'ha pogut portar a terme mitjançant la creació de diverses bases de dades que ofereixen una panoràmica general dels pressupostos participatius a Catalunya. Més enllà de totes les característiques i tipologies que actualment podem observar amb aquestes bdd, aquesta recerca ha avançat especialment la identificació de factors polítics que influeixen en l'abandonament d'iniciatives. Això ens permet obtenir una major comprensió sobre els processos d'abandonament de les iniciatives de pressupost participatiu. Entendre millor l'abandonament d'aquestes iniciatives està íntimament lligat amb l'avaluació dels processos. L'èxit de les iniciatives i la implementació d'aprenentatges per la millora són dues qüestions totalment vinculades que es materialitzen en la institucionalització d'aquestes iniciatives. Sovint l'abandonament per part dels municipis, es relaciona per part dels propis responsables municipals amb la frustració o el desinterès per part de la ciutadania d'aquests processos. Els resultats d'aquesta línia de recerca ens han permès concloure que les iniciatives del ps pt són vulnerables al context polític i als cicles electorals i que hi ha diverses variables polítiques associades (des del canvi de govern, a la ideologia o contextos d'instabilitat i debilitat de la posició de les alcaldies).

La recerca en tot cas ha tingut algunes limitacions pel que fa a les metodologies que inicialment s'havia previst desenvolupar. La primera limitació ha estat la impossibilitat de portar a terme enquestes pre-post en format panel perquè els ajuntaments i les consultores ho trobaven excessiu. Ens hem trobat amb resistències per part d'aquests actors per l'argumentació del possible cansament de la ciutadania. A més, el temps d'execució del projecte era una limitació per a poder recollir aquesta evidència de manera rigorosa de manera que es visualitzés una materialització total dels impactes. En segon lloc,

també hi ha hagut limitacions pel que fa a l'actualització de la base de dades de pressupostos participatius, especialment en relació amb els casos que no s'han implementat amb el Decidim i que es van implementar anys enrere per la dificultat de trobar dades fiables i amb una traçabilitat clara. La cerca d'informació resulta feixuga i, de vegades, de fiabilitat menor per tractar-se de referències de premsa local. En tot cas aquesta tasca d'actualització ha permès tenir un registre complet d'aquests municipis, tot i que amb limitacions pel que fa a l'obtenció d'informació sobre la totalitat de variables.

6. Impacte previst

Impacte científic: Publicacions realitzades o previstes, presentacions de resultats a reunions científiques o altres accions de transferència dels resultats derivats de la recerca que s'hagin previst.

Impacte social: conjunt de conseqüències que potencialment pot generar l'aplicació del coneixement generat per la recerca en general i concretament en el repte social i actors vinculats.

S'han realitzat dos tipus d'activitats amb impacte científic:

En primer lloc, s'ha realitzat la presentació en dos congressos especialitzats de dos articles de treball en curs redactats en el marc del projecte que donen resposta a les preguntes de recerca mencionades en aquest informe a l'apartat 4. En tots dos casos els articles es van proposar a panels especialitzats relacionats amb les temàtiques del projecte i van ser acceptats per la seva pertinència. Així, es va fer una presentació al mes de juny al [XV Congreso FES 2024](#) a Sevilla dins del *GT 08 Sociología Política* del paper "*La evaluación de la satisfacción ciudadana con los presupuestos participativos: encuestas y nuevas metodologías aplicadas en los municipios catalanes*". Es va realitzar també, al mes d'agost, una presentació a la [General Conference de l'ECPR 2024](#) a Dublín dins del panel de *Participatory Procedures in the Local Policy Process* de la secció *European Municipalities as Agents of Changes* l'article "*Discontinuity in participatory budgeting in Catalan municipalities*". Actualment, estem millorant els papers amb la inclusió d'algunes de les propostes constructives que vam rebre de la presentació als congressos. La previsió és que tots dos articles siguin enviats en revistes d'alt impacte, una d'àmbit nacional i una d'internacional (Q1-Q2), durant els propers mesos.

En segon lloc, es van fer altres activitats acadèmiques i ponències en entorns especialitzats sobre participació política i innovacions democràtiques. Entre aquestes activitats convé destacar els dos seminaris de recerca DEMOC organitzat per la Direcció General, però també altres activitats que tenien un objectiu a mig camí entre l'impacte científic i la disseminació dins d'un públic especialitzat en temes de participació. Es va participar a les [Jornades Parte Hartuz \(UPV/EHU\) 2023 – Eix Participació](#) amb la ponència "*Cómo evalúan los ciudadanos los presupuestos participativos: éxito de participación y encuestas de satisfacción. Aplicación al caso catalán*"; al [Decidim Fest 2023](#) amb la presentació "*Estudi sobre els Pressupostos Participatius a Catalunya: Extensió pel Territori, Ús de les Plataformes Participatives i Avaluació Ciutadana*". Varis dels experts i acadèmics especialitzats en la participació política ciutadana i en les innovacions democràtiques que han acudit a aquests congressos han mostrar el seu interès pel nostre treball i hem establert relacions que s'han perllongat, com per exemple, amb tallers i trobades com el workshop sobre el futur de la governança participativa (07-06-2024) organitzat per l'IGOP de la UAB on van participar i continuarem assistint-hi en les properes edicions.

Les activitats més importants amb impacte social dutes a terme han estat:

Se'ns va convidar a presentar la situació del pressupostos participatius a Catalunya dins de la [VI Trobada Ibèrica de Pressupostos Participatius 2024](#). Vam mostrar alguns dels aspectes més importants

del desplegament dels pressupostos participatius a Catalunya que hem trobat amb les anàlisis descriptives: xifres de participants, diversitat de canals emprats (plataformes digitals, activitats i tallers presencials, vot electrònic), tipologia (de ciutat, de barri, sectorials), relació amb la mida del municipi, adopció segons el color polític del govern local i existència d'activitats avaluadores de la satisfacció ciutadana. En aquesta presentació també es va reflexionar sobre les bones pràctiques que hem detectat i recomanacions de futur per eixamplar la participació i la significativitat i continuïtat del ps pt a Catalunya. Aquestes trobades són bianuals i les organitzen l'OIDP (Observatori Internacional de la Democràcia Participativa) i ciutats de Portugal i Espanya de rellevància en la implementació dels pressupostos participatius. Van assistir nombrosos tècnic/ques de participació i regidor/es municipals amb els qual es va poder difondre els nostres resultats, intercanviar coneixements i establir contactes per a continuar amb la recerca. Cal tenir present que es continuarà amb aquesta recerca amb la realització de la tesi doctoral de Raül Rodríguez sobre avaluació ciutadana dels ps pt i el seu impacte sobre les actituds de suport als governs local.

Els públics interessats en la nostra recerca són els governs i les administracions locals implicats en l'organització i en els resultats dels pressupostos participatius, a més de la pròpia ciutadania i les organitzacions de la societat civil que s'impliquen. A més, també és una recerca important per les institucions i administracions supra-municipals que vetllen pel bon funcionament d'aquests processos i donen suport financer i tècnic per al desplegament del ps pt a nivell local. De fet, hem treballat amb la Diputació de Barcelona en el projecte i hem tingut contactes amb la de Girona. A més, compartim la preocupació de la Subdirecció General de Participació Ciutadana sobre la manca de dades fiables sobre el desplegament del ps pt a Catalunya, que incloguin dimensions tan bàsiques com el nivell de participació. Les fonts de dades i les metodologies de recollida de dades ara existents són molt nombroses i hem descobert que en moltes ocasions les dades més bàsiques, fins i tot, les de nivell de participació, poden ser contradictòries, incoherents o inexistents. Es fa palesa la necessitat de comptar amb una bbdd o un cens unificat que es nodreixi de les diferents fonts de dades i prengui les decisions més adients respecte als indicadors. És el que hem intentat fer amb la nostra base de dades, que al llarg del 2025 es dipositarà en repositori públic.

Per una altra banda, també hi ha consultories i centres de recerca que treballen amb el món local, especialitzades en participació, que han col·laborat amb nosaltres i estan interessades en els nostres resultats (CERES, Neòpolis, Fundació Pi i Sunyer, Fundació Ferrer i Guàrdia).

En definitiva, les autoritats públiques i els organitzadors dels ps pt es beneficien del coneixement obtingut perquè hem dut a terme una l'avaluació més completa, acurada, sistemàtica i comparable de les experiències participatives que s'han produït en el context català, així com de la comprensió sobre els factors que en dificulten la institucionalització. Incrementar el coneixement d'aquestes experiències, amb el reconeixement dels beneficis i els riscos potencials d'implementar-les, pot incrementar la capacitat i confiança d'aquests actors institucionals i de l'administració per adaptar més adequadament el model genèric dels pressupostos participatius en el seu context local específic. El nostre projecte mostra l'estat de l'avaluació d'aquests processos, posa de manifest les dificultats que té per institucionalitzar-se com a política i ha contribuït amb eines de millora específiques.

Així mateix, una de les activitats principals concretes que ha contribuït a aquest impacte i transferència social, ha estat l'ajut que hem proporcionat a 9 municipis per a que poguessin copsar la satisfacció ciutadana amb ps pt a través d'enquestes i mesurar la qualitat deliberativa dels tallers de propostes amb observacions dutes a terme per membres del nostre equip de recerca. Se'ls ha dissenyat i cedit les enquestes i el guió d'observació i s'ha visitat els municipis i treballat in situ. A més, s'ha proporcionat

a aquests municipis els informes d'anàlisi dels resultats de les enquestes i de l'observació (veure annexes 4, 5 i 6).

Finalment, es posa a disposició de tots els ajuntaments que ho vulguin implementar el recull de tècniques de mesurament de la satisfacció ciutadana i que hem ofert als municipis de l'estudi de cas: 1) enquestes online al final dels procés per a tots els participants (annex 1); 2) guió per a l'observació directa de la qualitat deliberativa dels tallers, comissions o assemblees presencials (annex 2) i petit qüestionari final als participants (annex 3); 3) proposta de diferents metodologies (focus-group presencial, qüestionari online, entrevistes) per a copsar la valoració dels promotors de les propostes; i 4) enquestes presencials molt breus a les persones no participants en pobles petits (annex 7).

7. Productes de difusió/disseminació realitzats

Activitats i accions per a donar a conèixer els resultats de la recerca ja siguin adreçades al món acadèmic (publicacions científiques, activitats en esdeveniments acadèmics, etc.) o al públic en general (Articles de divulgació, aparicions en mitjans, blogs...)

Com ja s'ha mencionat en l'apartat anterior (apartat 6) les dues activitats de disseminació adreçades al món acadèmic amb la presentació d'un article diferent a cada una han estat presentades a dos congressos: [ECPR General Conference 2024](#) (veure annex 8) a Dublín i [XV Congreso FES 2024](#) a Sevilla. Ambdues estan generant productes en format d'article que presentarem a revistes d'impacte en els propers mesos. Aquestes accions de disseminació han estat complementades amb altres participacions en seminaris o esdeveniments orientats a un públic especialitzat més ampli, principalment a un públic especialitzat en participació (per tant, a mig camí entre la disseminació general i el món acadèmic). Aquestes han estat realitzades a les [Jornades Parte Hartuz \(UPV/EHU\) 2023 – Eix Participació](#), al [Decidim Fest 2023](#). A més es van presentar els resultats de la recerca a la [VI Trobada Ibèrica de Pressupostos Participatius 2024](#) (veure annex 9) per a un públic format per tècnic/ques de participació i regidor/es municipals de Catalunya, Espanya i Portugal i diferents representants d'altres administracions públiques.

A més, dins de la plana web del CNSC-UOC, s'ha creat un [apartat](#) per difondre els objectius, el model metodològic i els resultats de la recerca. D'aquesta manera es facilita la interacció amb els actors acadèmics i professionals interessats en el seguiment del projecte. En aquest apartat s'han inclòs anàlisis i conclusions de les activitats de disseminació anteriors. Per una disseminació més general del projecte i de les activitats portades a terme també s'han emprat els canals generals de la [UOC](#) i de l'[IN3](#) a la web o en xarxes com X (Twitter) com per exemple [aquí](#) o [aquí](#). En el marc de les temàtiques del projecte també hi ha hagut algunes participacions dels membres de l'equip a mitjans generals de comunicació que s'emmarquen en la feina feta a través del DEMOC, com per exemple al [Diari de Tarragona](#) o la revista [Àmbits](#).

8. Actuacions implementades per fer efectiu l'accés obert als materials, les dades i els resultats de la recerca

Cal incloure les adreces web i enllaços on es troben accessibles i oberts els materials, les dades i els resultats de la recerca

La base de dades de municipis que estem elaborant estan totalment basada en dades públiques i tenim previst que s'ofereixen en obert des del repositori CORA.RDR i altres disponibles (Mendeley, Zenodo) explicant com hem fet la BBDD, les fonts de les dades i el diccionari de les variables (veure annex 10). Es publicarà també un article d'explicació de la BBDD recollint tota aquesta informació. Estem esperant a que els dos articles de la recerca siguin acceptats per compartir-los també als repositoris públics. De la mateixa manera, si els municipis ho permeten, la nostra intenció és fer difusió també dels informes amb el resultats de les enquestes ja dutes a terme pels ajuntaments i amb les anàlisi de la qualitat deliberativa dels talles i assemblees de propostes, per tal de contribuir al coneixement públic.

9. Referències

Bibliografia. Fonts utilitzades per elaborar els apartats de la memòria.

Allegretti, G., García Leiva, P., & Paño Yáñez, P. (2011). *Viajando por los presupuestos participativos: buenas prácticas, obstáculos y aprendizajes* (pp. 1-139). Cedma.

Azevedo, R. R., Cardoso, R. L., Cunha, A. S. M. D., & Wampler, B. (2022). Political effects on the discontinuation of participatory budgeting in municipalities. *RAP: Revista Brasileira de Administração Pública*, 56(3).

Balcells, J., Borge, R., & Padró-Solanet, A. (2023). Expanding Participatory Governance through Digital Platforms?: Drivers and Obstacles in the Implementation of the Decidim Platform. In A. Bua & S. Bussu (eds): *Reclaiming Participatory Governance*. (pp. 191-208). Routledge.

Bartocci, L., Grossi, G., Mauro, S. G., & Ebdon, C. (2022). The journey of participatory budgeting: a systematic literature review and future research directions. *International Review of Administrative Sciences*, 89(3), 757-774.

Castellà, C. (2009). Els pressupostos participatius a debat: proposta per impulsar experiències de qualitat al món local. A I. Blanco, C. Castellà & Y. Sintomer (Eds.): *Pressupostos participatius al món local*. Diputació de Barcelona. (pp. 18-34). Col·lecció estudis. 2009.

Denters, B., Goldsmith, M., Ladner, A., Mouritzen, P. E., & Rose, L. E. (2014). *Size and local democracy*. Cheltenham: Edward Elgar.

Esteban-Carbonell, E., Romero-Martín, S., Tomás-del Río, E. M., & Gómez-Quintero, J. D. (2021). El reto de evaluar los Presupuestos Participativos: revisión de modelos y planteamiento de una propuesta sintética. *Revista del CLAD Reforma y democracia*, (80), 41-72.

Fernández Martínez, J. L. (2016). Instituciones de democracia participativa a nivel local: características e impacto de las propuestas participativas sobre políticas públicas. *Anuario de Derecho Municipal*.

Fernández-Martínez, J. L., & Becerril-Viera, B. (2020) Participatory Budgeting in Spain and the role of ideology: survivors and victims of the 2019 municipal elections. [Unpublished manuscript]

Font, J., & Galais, C. (2011). The qualities of local participation: The explanatory role of ideology, external support and civil society as organizer. *International Journal of Urban and Regional Research*, 35(5), 932-948.

Font J & Navarro C. (2012). Personal experience and the evaluation of participatory instruments in Spanish cities. A: *Public Administration*, 91(3), 616-631.

Font, J., Della Porta, D., & Sintomer, Y. (Eds.). (2014). *Participatory Democracy in Southern Europe: Causes, Characteristics and Consequences*. Rowman & Littlefield International.

Font, J. , Fernandez_Martínez, J. J. i Garcia-Espin, P.. (2017). Instrumentos para la participación ciudadana y requisitos para su efectividad. *Revista Vasca de Administración Pública / Herri-Ardularitzarako Euskal Aldizkaria*, 107-II, 617-646.

Font, J., Smith, G., Galais, C., & Alarcon, P. A. U. (2018). Cherry-picking participation: Explaining the fate of proposals from participatory processes. *European Journal of Political Research*, 57(3), 615-636.

Francés, F., Barros González, M., Falck, A., Pérez-Gañán, R., Enríquez, S., Ortega Fernández, J., & Martínez Moreno, A. (2024). Repensando la participación comunitaria: Continuidades y transformaciones del Presupuesto Participativo en España. *Oñati Socio-Legal Series*, 14(4), 932-954

Fung, A. (2015). Putting the public back into governance: The challenges of citizen participation and its future. *Public administration review*, 75(4), 513-522.

Galais, C., Font, J., Alarcón, P., & Sesma, D. (2012). Retos metodológicos para el estudio cuantitativo de las experiencias participativas locales. Combinación de métodos y bases de datos. *Revista Internacional de Sociología*, 70 (Extra_2), 65-87.

Geissel, B. (2012). Impacts of democratic innovations in Europe: Findings and desiderata. In K. Newton & B. Geissel: *Evaluating democratic innovations* (pp. 163-183). Routledge.

Galais, C. , Navarro, C. y Fontcuberta, P. (2013). La calidad de los procesos participativos locales: indicadores y factores explicativos contextuales. El caso de Andalucía. *Revista española de ciencia política*, 32, 65-87.

Jacquet, V., Ryan, M., van der Does, R., Acosta, F. Á., Carrick, J., Elstub, S. & Vrydagh, J. (2023). *The impacts of democratic innovations*. ECPR Press.

Kukučková, S., & Bakoš, E. (2019). Does participatory budgeting bolster voter turnout in elections? The case of the Czech Republic. *NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*, 12(2), 109-129.

- Kukučková, S., & Bakoš, E. (2023). Key Criteria Influencing Stakeholders' Decision-making about PB Continuation: The Case of the Czech Republic. *NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*, 16(2), 101-121.
- McDonnell, J. (2020). Municipality size, political efficacy and political participation: a systematic review. *Local Government Studies*, 46(3), 331-350.
- Oliver, R. . (1981). A Cognitive Model of the Antecedents and Consequences of Satisfaction Decisions. *Journal of Marketing Research*, 17(4), 460-469.
- Sintomer, Y., Herzberg, C., & Röcke, A. (2008). Participatory budgeting in Europe: Potentials and challenges. *International journal of urban and regional research*, 32(1), 164-178.
- Sintomer, Y., Herzberg, C., Röcke, A., & Allegretti, G. (2012). Transnational models of citizen participation: The case of participatory budgeting. *Journal of Public Deliberation*, 8(2), Article-9.
- Sintomer, Y., R. Traub-Merz, & J. Zhang, (Eds.). 2013. *Participatory Budgeting in Asia and Europe: Key Challenges of Deliberative Democracy*. Houndmills: Palgrave.
- de Sousa Santos, B. (1998). Participatory budgeting in Porto Alegre: toward a redistributive democracy. *Politics & society*, 26(4), 461-510.
- Spada, P. (2014). The diffusion of participatory governance innovations: a panel data analysis of the adoption and survival of participatory budgeting in Brazil. *Latin American Studies Association*, 32, 1-53.
- Svidroňová, M. M., Baláž, M. B., Klimovský, D., & Kaščáková, A. (2023). Determinants of sustainability of participatory budgeting: Slovak perspective. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, (ahead-of-print).
- Wampler, B. (2008). A difusão do Orçamento Participativo brasileiro: "boas práticas" devem ser promovidas?. *Opinião pública*, 14, 65-95.
- Wampler, B., & Touchton, M. (2019). Designing institutions to improve well-being: Participation, deliberation and institutionalisation. *European journal of political research*, 58(3), 915-937.

Annexos

- Annex 1. Qüestionari general online.
- Annex 2. Guió observació tallers i assemblees.
- Annex 3. Qüestionari presencial final assemblees.
- Annex 4. Exemple d'informe d'enquesta final d'assemblees.
- Annex 5. Exemple d'informe 1 sobre observació de taules de debat d'assemblees.
- Annex 6. Exemple d'informe 2 sobre observació de taules de debat d'assemblees.
- Annex 7. Qüestionari breu presencial no participants i participants.
- Annex 8. Power point de presentació de paper a l'European Consortium for Political Research.

Annex 9. Power point de presentació dels resultats a VI Trobada Ibèrica de Pressupostos Participatius
Annex 10. Diccionari de les variables de la BBDD.